Nr. 221. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Niedziela 1 Października 1922. Rok XLI.

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu z odnoszeniem do domu	15600 Mk / 18000 „	7800 Mk / 9000 „	3900 Mk / 4500 „	1300 Mk / 1500 „
W Polsce: z przesyłką pocztową	18000 „	9000 „	4500 „	1500 „
W innych państwach	30000 „	15000 „	7500 „	2500 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do Administracji „Nowej Reformy" w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów zamiejscowych 1572.

Nr P. K. O. 140.956; Konto Ziemski Bank Kredytowy w Krakowie.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

Cena numeru pojedynczego wszędzie 60 Mp.

Koniec Sejmu konstytucyjnego

Kraków, 30 września.

Aby ani na jedną godzinę nie zostawić państwa bez Sejmu i aby nie pozwolić na to, iżby nad państwem chociażby na krótki czas ujął władzę ktokolwiek inny, stronnictwa sejmowe ułożyły, że Sejm obecny rozwiąże się dopiero w chwili zebrania się następnego. W ten sposób powstała anomalja, że aktualni posłowie w większości wypadków występują w roli kandydatów, że służy im w tym względzie nietykalność poselska i te wszystkie przywileje, które słusznie i niesłusznie przypadają w udziale prawodawcy.

Niemniej jakkolwiek Sejm konstytucyjny jeszcze formalnie trwa, faktycznie zamknął on już swoje czynności. Enuncjował to oficjalnie marszałek, zapowiadając jeszcze tylko jedno posiedzenie Sejmu — pożegnalne, które odbędzie się w wigilję zebrania się nowego. Wprawdzie więc Sejm jeszcze formalnie żyje, świadectwa zejścia nie można mu jeszcze wydawać, nie mniej można go już traktować jak nieboszczyka i napisać mu nekrolog.

Więc przedewszystkiem podnieść należy, że Sejm konstytucyjny i suwerenny zmarł śmiercią naturalną na — uwiąd starczy. W danych warunkach jest to swego rodzaju zasługa, ponieważ z takiemi konstytuantami bywały w historji przeważnie wielkie kłopoty. Nieraz potrzeba je było siłą i gwałtem rozpędzać. Nieraz przedłużały one swoją egzystencję poza rozumny i pożyteczny cel swojego istnienia. Nasz Sejm konstytucyjny uniknął szczęśliwie tego ciężkiego błędu, jakkolwiek do popełnienia go nie brakowało mu sposobności. Przedewszystkiem atrybut suwerenności, który sam sobie przyswoił, sprawiał, że bez zamachu stanu nikt nie byłby potrafił odesłać go do domu. Na zamach stanu zaś w istniejących warunkach niktby się nie był odważył. Sejm więc nasz mógł radzić i rządzić, jak długoby się to było podobało każdoczesnej jego większości. Jeżeli nie skorzystał z tej możliwości, to jest to jego, może niezupełnie świadomą, zasługą.

Historja oceni zasługi tego Sejmu w konstruowaniu państwowości polskiej. Dzisiaj sądy w tej mierze mogą być przedwczesne. Sędziowie nie mogą jeszcze stanąć w należytej odległości od sądzonego i znaleźć właściwą perspektywę w ocenie jego uczynków. Pracowitości jednak nawet najsurowszy wyrok historyczny Sejmowi nie odmówi. Był on jak młyn, który pracowicie mełł wszystko, co między jego kamienie wrzucano. Posłowie głosowali pilnie i uchwalali bez trudności zbytnich wszystko, co im do uchwalenia przedłożono. Jeżeli zaś między temi uchwałami znalazła się niejedna niedorzeczna lub zgoła szkodliwa, to wina w tem nietyle samych posłów, ile ich przywódców, a jeszcze więcej samej istoty systemu, który w budowie państwa przyjęto.

Ten system też sprawił, że Sejm w pracy swojej poruszał się w kierunku najmniejszego oporu. Załatwiał chętnie rzeczy łatwiejsze, lub za takie uważane, unikał natomiast skwapliwie trudniejszych, przy których snadno to lub owo stronnictwo mogłoby na szwank narazić swój kapitał popularności. Wskutek tego, przy całem uznaniu dla odchodzącego Sejmu i przy całem zrozumieniu trudności rozlicznych, wśród jakich przychodziło mu pracować, nie podobna przyznać, jakoby spełnił on te podstawowe obowiązki, jakie wziął na siebie, mianując się »konstytucyjnym i suwerennym«. Poza formalną bowiem konstytucją, pełną różnych większych i mniejszych błędów, zresztą do tej pory w życie nie wprowadzoną, Sejm ten nie dał państwu konstytucji organicznej, mianowicie nie dał mu podstaw jego systemu podatkowego, ani nie stworzył zasad współżycia narodowości, w skład państwa wchodzących. Dwie na prędce przy samym końcu zmielone ustawy — jedna o samorządzie wojewódzkim dla Wschodniej Małopolski, druga o pożyczce tak zw.» złotej«, nie stanowią zaprzeczenie tego zarzutu, lecz jego potwierdzenie. Ustawa o samorządzie w uchwalonej przez Sejm postaci, zapewnie nie wejdzie w wykonanie. Pożyczka »złota« jest efektem co prawda błyszczącym, ale bynajmniej nie — złotym...

W rzeczywistości Sejm zostawił nam po sobie walutę w stanie rozpaczliwym. Nie wiadomo jeszcze, ile miljardów deficytu. Co gorsza zaś, anarchję i głęboką demoralizację podatkową. Podstawowe zagadnienie w każdem państwie, — kto mianowicie ma płacić za jego utrzymanie i za wszystkie wspaniałości, które ono przed obywatelami swymi roztacza, to zagadnienie nietylko rozwiązane, lecz nawet racjonalnie nie zostało postawione przez Sejm ustępujący.

Sprawa współżycia z narodowościami, w skład państwa wchodzącemi, nie znalazła w starym Sejmie także ani śmiałych, ani rozumnych rzeczników Mimo to, że był to pierwszy i ostatni Sejm prawie czysto polski, w którym można było debatować i uchwalać bez trudności ze strony narodowych mniejszości, nie zrobiono nic pozytywnego, aby te mniejszości, po ich mechanicznem wcieleniu do państwa, wcielić do niego także i organicznie.

Są to dwa ciężkie deficyty, któremi Sejm odchodzący musi zamknąć swój bilans.

Charakterystyczną cechą odchodzącego Sejmu była jego szarzyzna. Brak wybitnych talentów i temperamentów politycznych, w połączeniu z nadmiarem analfabetyzmu, dawał obraz, zdolny obudzić w widzu bardzo przykre refleksje. Jakieś jakgdyby znużenie i wyczerpanie cechowało ten Sejm. Stronnictwa jego czyniły wprawdzie sumiennie wszystko, aby jedno drugiemu obrzydzić pracę a nawet samo istnienie, ale nie była to nigdy walka tytanów woli i energji, lecz raczej gryzienie się ustawiczne tworów znacznie mniejszych i słabszych. Bywało w Sejmie dużo krzyku i hałasu, ale wielkie naprawdę słowa w nim nie padły nigdy z żadnej ławy partyjnej. Taksamo jak w nawałnicach gadulstwa próżnoby byłoby szukać myśli głębokich, lub przynajmniej nie banalnych i nie beznadziejnie przeciętnych. Heroiczna epoka kładzenia fundamentów pod nowe państwo, obyła się bez — herosów myśli i woli. Pogrążyła się w tej szarzyźnie dnia codziennego z jego małemi zdaniami, małemi troskami i małemi perspektywami.

Fakty te jednak można tylko stwierdzać. Winić o nie Sejm odchodzący możnaby tylko wówczas, gdyby równocześnie gdziekolwiek w społeczeństwie poza nim istniały takie źródła heroicznej myśli i woli, gdyby Sejm ten nie był ze wszystkiem, co do niego należało, istotnie tylko wiernem odbiciem społeczeństwa, z którego wyszedł.

Ruch wyborczy

PRAWO WYBORCZE DO SENATU.

Doszło do wiadomości Okr. Komisji wyborczej, że według przekonania pewnych kół wyborczych, czynne prawo wyborcze do Senatu przysługuje tylko tym, którzy w dniu ogłoszenia wyborów, a zatem 18 sierpnia 1922 r. zamieszkują w Krakowie przynajmniej od roku, licząc wstecz od dnia ogłoszenia wyborów.

Przekonanie to jest mylnem, gdyż prawo wybierania do Senatu ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ma ukończonych lat 30 i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku, licząc wstecz od dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku ustaw. Skoro w myśl art. 5 ord. wyb. do Senatu każde Województwo stanowi jeden okręg wyborczy przy wyborach do Senatu, przeto warunkiem czynnego prawa wyborczego do Senatu jest zamieszkanie w okręgu wyborczym tzn. w obrębie całego krakowskiego Województwa, przynajmniej od roku, licząc wstecz od dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku ustaw, nie zaś w samem tylko mieście Krakowie. Zwraca się przeto uwagę wyborców, iż czynne swe prawo wyborcze do Senatu winni w razie pominięcia reklamować w tej miejscowości, gdzie w dniu 17 sierpnia 1922 r. zamieszkiwali i wykazać, iż przedtem przez rok mieszkali gdziekolwiek bądź w obrębie krakowskiego Województwa.

LISTA PAŃSTWOWA UNJI NARODOWO-PAŃSTWOWEJ.

Jak z Warszawy donoszą, wniesiono 10 z rzędu listę państwową Unji Narodowo-Państwowej w następującej osnowie:

1) Do Sejmu:

1. Kucharzewski Jan, literat, b. prezydent ministrów.
2. Jastrzębski Zygmunt, minister skarbu.
3. Iwanowski Jerzy, dyrektor banku, b. minister.
4. Dr Stesłowicz Władysław, poseł, b. minister.
5. Baworowski Jerzy, poseł, właściciel dóbr (Kraków).
6. Makowski Wacław, min. sprawiedliwości.
7. Surzycki Stanisław, przemysłowiec (Starachowice).
8. Mallendowicz Wincenty, urzędnik miejski m. Warszawy.
9. Dr Bogdani Roman, adwokat (Kraków).
10. Inżynier Darowski Ludwik, min. pracy.
11. Dr Dwernicki Tadeusz, adwokat, dyrektor banku (Lwów).
12. Dr Chodźko Witold, minister zdrowia.
13. Dr Gertler Juljan, adwokat (Kraków).
14. Madey Czesław, kontrolor P. K. K. P.
15. Czaki Tytus, redaktor.
16. Ostrowski Witold, instruktor Stowarzyszeń przemysłowych (Kraków).
17. Ciembroniewicz Józef, urzędnik państw.
18. Landau Ignacy, adwokat (Kraków).
19. Brugger Franciszek, przemysłowiec naftowy (Drohobycz).
20. Dr Bursche Juljusz, jeneralny superintendent Zboru ewangelickiego.
21. Sobański Oskar, dyrektor Związku cukrowni.
22. Dr Starkiewicz Szymon, lekarz (Dąbrowa Górnicza).
23. Mikułowski-Pomorski Józef, profesor głównej szkoły gospodarstwa wiejskiego.
24. Janicki Stanisław, rolnik, b. minister.
25. Laskownicki Bronisław, redaktor (Lwów).
26. Tołłoczko Ludwik, inżynier, b. minister.
27. Dr Wielgus Piotr, sędzia, wiceprezydent m. Krakowa.
28. Dr Koliszer Henryk, poseł, przemysłowiec (Lwów).
29. Inżynier Rolle Karol, wiceprezydent miasta Krakowa.
30. Giełżyński Witold, publicysta.
31. Rybicki Tadeusz, sędzia, dyrektor N. U. Z. A. (Lwów).
32. Mech Władysław, urzędnik państwowy.
33. Dr Wyrostek Michał, adwokat, ppułk. rez., dyrektor Tow. ubezpieczeń.
34. Gliwic Hipolit, ekonomista.
35. Dr Boziewicz Marjan, dyrektor banku.
36. Dr Schleicher Filip, adwokat, wiceprezydent Lwowa.
37. Kumaniecki Witold, poseł.
38. Dr Denizot Alfred, profesor uniwersytetu (Poznań).
39. Ostrowski Krystyn, właściciel dóbr.
40. Dickstein Samuel, em. prof. wszechnicy.
41. Jaworska Marja, nauczycielka referentka (Lwów).
42. Lipkowski Jan, inżynier.
43. Zawojski Michał, dyrektor urzędu pocztowego (Lwów).
44. Ziemnowicz Mieczysław, profesor gimnazjalny (Kraków).
45. Anusz Franciszek, b. komisarz rządu.
46. Dr Barciński Marceli, przemysłowiec (Łódź).
47. Galik, Edmund, poseł.
48. Jabłoński Wincenty, sędzia, poseł (Krosno).
49. Bogdanowicz Kazimierz, sędzia (Lwów).
50. Ceysingerówna Helena, literatka (Lwów).
51. Lityński Michał, em. dyrektor szkoły realnej (Lwów).
52. Janik Michał, prof. gimn. (Kraków).
53. Majerski Aleksander, dyr. Warsz. Ubezp. (Lwów).
54. Dr Hartleb Kazimierz, docent uniwersytetu (Lwów).
55. Nawrocki Jan, technik.

2) Do Senatu:

1. Bukowiecki Stanisław, prezes jen. prok.
2. Dr Jaworski Władysław Leopold, profesor uniwersytetu (Kraków).
3. Inżynier Narutowicz Paweł, minister spraw zagranicznych.
4. Dr Chodźko Witold, minister zdrowia.
5. Dr Till Ernest, em. prof. uniw. (Lwów).
6. Dr Bursze Juljusz, jen. superintendent Zboru ewangelickiego.
7. Dr Tertil Tadeusz, b. poseł, burmistrz miasta Tarnowa.
8. Konic Henryk, adwokat.
9. Dr Loewenstein Natan, adw., poseł (Lwów).
10. Dr Doboszyński Adam, adwokat, właściciel dóbr, b. poseł (Kraków).
11. Dr Mościcki Ignacy, inż., profesor politechniki (Lwów).
12. Tarnowski Zdzisław, wł. dóbr (Dzików).
13. Steinhaus Henryk, adwokat.
14. Kleski Jan, poseł, ziemianin (Kołomyja).
15. Inżynier Hauswald Edwin, profesor politechniki (Lwów).

KS. BISKUP BANDURSKI NIE KANDYDUJE

Jak się dowiaduje »Kurjer Polski«, ks. biskup Bandurski nie kandyduje ani do Sejmu, ani do Senatu. Żadnemu też stronnictwu nie dał upoważnienia, aby nazwisko jego wciągnięte zostało w wir walk partyjnych. W rozmowie z redaktorem »Słowa« wileńskiego biskup Bandurski wyraził się, iż jego zdaniem powołaniem biskupa jest łagodzenie tarć i waśni między stronnictwami i dlatego biskup winien stać ponad partjami. To też w roku zeszłym biskup Bandurski, podczas wyborów do Sejmu wileńskiego, nie zgodził się na przyjęcie mandatu od żadnej partji.

JEN. ŻELIGOWSKI NIE KANDYDUJE.

Wilno, 29 września (AW). W prasie ukazało się zaprzeczenie wiadomości, podanej przez dzienniki warszawskie, jakoby jen. Żeligowski zgodził się na postawienie swojej kandydatury na liście P. P. S. Jenerał stoi na stanowisku nie brania udziału w walkach partyjnych.

Z RUCHU WYBORCZEGO NA WILEŃSZCZYŹNIE.

(AW). Żydowska partja demokratyczna zażądała wystawienia oddzielnych list żydowskich na Wileńszczyźnie. Inne grupy nie zgodziły się. Wobec tego demokraci wystąpili z bloku. Kandydatury żydowskie postawione zostaną w Wilnie na pierwszem miejscu, w Lidzie prawdopodobnie na drugiem miejscu. Na czele listy w okręgu Wileńskim stać będzie przywódca sjonistów dr Wygodzki.

Wilno, 29 września (AW). W okręgu wileńskim ruchliwą działalność rozwijają Chrześcijański Związek Jedności Narodowej, P. S. L. i Rady Ludowe.

ZWIĄZEK CZESKI NA WOŁYNIU.

W niedzielę ubiegłą obradowali w Łucku przedstawiciele ludności czeskiej. Po długich obradach postanowiono zwalczać »blok mniejszości narodowych«, gdyż Czesi nie mogą iść z Niemcami i uważają się za lojalnych obywateli Rzeczypospolitej Polskiej, której życzą rozwoju i rozkwitu. Przybyłych na zebranie czeskie pp. Paszczuka i Czerniawskiego, reprezentujących Ukraiński Kom. Wyborczy, idący z blokiem mniejszości, — Czesi odprawili z niczem. Prawdopodobnie Czesi na Wołyniu utworzą własny komitet wyborczy i porozumią się ze Zjednoczeniem Państwowem na kresach.

Zamęt na Wschodzie

NOWY KRÓL GRECKI.

Belgrad, 29 września (PAT). »Politika« donosi, że **następca tronu złożył w ręce rządu przysięgę na konstytucję. Objął on rządy jako Jerzy II.** Wojska rewolucyjne uroczyście weszły do miasta, witane przez ludność. Na ulicach demonstrowano **na rzecz Venizelosa, armji i ententy.** Rewolucja odbyła się bez przelania krwi.

MOŻLIWOŚĆ REPUBLIKI W GRECJI.

Ateny, 29 września (PAT). Rząd rewolucyjny zarządził **wypuszczenie z więzienia więźniów politycznych, zwłaszcza republikanów.** Rewolucjoniści po osiągnięciu zamierzonego celu **zachowują się spokojnie.** Rewolucja została ukończona **bez krwi rozlewu.** W mieście panuje **zupełny spokój.** Obiega pogłoska, że aresztowano byłych premjerów Gunarisa, Stratosa i Protopapadakisa. Podczas imponującej manifestacji **przed poselstwem francuskiem proszono pełnomocnego ministra francuskiego, aby przesłał rządowi paryskiemu wyrazy przyjaźni i życzliwości narodu greckiego.** Komitet rewolucyjny wysłał do Venizelosa depeszę z prośbą o obronę narodowych interesów Grecji u rządów ententy, oraz aby zechciał przyjąć stanowisko przedstawiciela Grecji na konferencji pokojowej.

Komitet rewolucyjny ma się zwrócić do króla Konstantyna, do królowej oraz do książąt Mikołaja i Andrzeja, aby niezwłocznie opuścili Grecję. Należy się liczyć z zaprowadzeniem w Grecji ustroju republikańskiego już w najbliższym czasie. Prezydenturę w nowym gabinecie ma objąć Carapanos.

BYŁY KRÓL W RĘKACH POWSTAŃCÓW.

Genewa, 29 września (PAT). Delegacja grecka w Genewie otrzymała telegraficzne potwierdzenie wiadomości, że **król Konstantyn został przez powstańców pojmany, a jeden z jego ministrów zabity.**

BYŁY KRÓL POLEMIZUJE.

Ateny, 29 września (PAT). W środę rano wystosował król do prezydenta ministrów następujące pismo: Wzburzenie, powstałe u pewnej części ludności po niepowodzeniach w Małej Azji oraz obawa utraty Tracji wzmocniły u pewnej części moich obywateli mniemanie, że pozostanie moje na tronie **stanowić będzie dla mocarstw przyjaźnie dla Grecji usposobionych przeszkodę w przyjściu jej z energiczną pomocą.** Aczkolwiek nie godzę się na ten pogląd, to muszę stwierdzić, że fałszywe mniemanie jednostek wywołało rozłam wewnątrz kraju. — Uznaję, że wojna domowa zadałaby cios śmiertelny krajowi. **Aby uniknąć tych następstw, zdecydowałem się abdykować.**

O POWOŁANIE VENIZELOSA DO STERU RZĄDÓW.

Ateny, 29 września (PAT). Odbyły się tutaj znowu demonstracje **na rzecz powrotu Venizelosa do steru rządów.** W manifestacjach wzięło udział z górą 50 tysięcy osób.

Z wystawy Sztuki w Krakowie

Po letargu letnim, w którym sale naszego pałacu sztuki zamknęły się na sezon wakacyjny, jesień przynosi zwolna pewne ożywienie. Aczkolwiek ogólne wrażenie wystawionego plonu nie świadczy jeszcze o ruszeniu z martwoty powojennej i jej ujemnych skutków na bieżącą produkcję malarską.

Nowością i jedyną atrakcją wystawy jest kolekcja akwarel rzadko w Krakowie wystawiającego, cenionego warszawskiego pejzażysty, Stanisława Masłowskiego. Kilkanaście dużych akwarel, wypełniających dwie ściany głównej sali, nie daje jednak właściwego pojęcia o szerokiej skali uznanego talentu tego artysty, który ma w swojem malarstwie dużo podobieństwa do Chełmońskiego, zarówno w wyborze motywów, jak i w podkładzie melancholji, jaka niekiedy ujawnia się w jego obrazach. Przeważa w nich krajobraz mazowiecki płaski z łąkami i pastwiskami okolic Warszawy. Uderza w nich, jako cecha charakterystyczna malarza, zawsze wyrazisty i doskonały rysunek, wykluczający tak modne dziś malowanie plamami. Pod tym względem jest Masłowski poniekąd klasykiem pejzażu, w przeciwieństwie do licznego zastępu nieudałych adeptów szkoły Stanisławskiego. Obraz »Chłopcy na pastwisku« przypomina do złudzenia świat sielski Chełmońskiego. »Młyn wodny« jest kapitalnym w rysunku i konturach, »Malwy« pełnym wdzięku rodzajowym pejzażem, nęcącym oko wdziękiem swojszczyzny i miłym kolorytem. O ile krajobrazy Masłowskiego dają choć w części pojęcie o rodzaju jego techniki i umiłowań, pozwalając rozmyślać nie bez żalu o świetnym i plennym dorobku, jaki ten tęgi malarz wniósł w latach minionych do skarbca sztuki polskiej, o tyle pejzaż innego artysty o sławie również ustalonej, J. Trusza, nie pozwala się domyślać chwalebnej przeszłości tego artysty, który również rzadkim bywał gościem na krakowskich wystawach. Pejzaż, wyrażający motyw jesieni z dwoma drzewami, ma wyraz sentymentu, właściwego krajobrazowi podolskiemu — ale poza harmonją kompozycji, nie zwraca uwagi jakiemiś szczególniejszemi zaletami techniki.

Obraz J. Gumowskiego »Wiosna«, malowany techniką akwarelową, zbliżoną do techniki Masłowskiego a charakterem kompozycji i stylu przypominający obrazy Zofji Stryjeńskiej, ma dużo słońca, wdzięku i pogody i zgoła odbiega od dotychczasowych prac Gumowskiego, który zapisał się już jako zajmujący technik rysunkowy i doskonały illustrator epizodów wojennych. Jako próba kompozycji w szerszym stylu, obraz ten dobrze rekomenduje wysiłek talentu artysty, wkraczający na drogę kompozycji rodzajowej, na tle oryginalnie podmalowanego tła pejzażowego.

Doskonale rekomenduje się w swojem rozwoju i dojrzewaniu talent J. Klimowskiego, który w małej salce wystawił cały cykl kompozycyj i studjów portretowych. Są to rzeczy, traktowane z ujmującym wdziękiem i subtelnością. Klimowski posiada dar wyrażania z niesłychaną miękkością czaru niewieściego. Jego kapitalnie rysowane główki dziewcząt, przypominają łudząco metodę Axentowicza, a technika świadczy o dużem wyszkoleniu i sumiennie przerobionych studjach. Z wystawionych obecnie kilkunastu obrazów, najlepszemi są: studjum portretowe damy w pozycji siedzącej, któreby nawet w galerji podobnych portretów Axentowicza honorowe musiało zająć miejsce, następnie »Krakowiak«. Bardzo ładną jest też »Sielanka« — na tle pejzażowem ruin Wiśnicza, który to motyw często powtarza się u Klimowskiego. Cyklu tego dopełnia bardzo szczęśliwie ciekawe i doskonale podmalowane studjum »Dziewczyna«, wystawione w salonie sztuki p. Wojciechowskiego.

Ozdobą wystawy jest obraz Jaksy Małachowskiego: »Motyw z Capri«, jedno z tych większych studjów malarskich, wykazujące wszystkie jego walory Dużo tu powietrza słońca, wody. Na tle seledynowego nieba, ozłocone promieniami zachodu nagie skały Kaprery, stwierdzają pełną poezji i harmonji symfonię pejzażową o trwałych malarskich wartościach. Tenże sam twórca wystawia równocześnie w »Związku artystów« kilka kapitalnych studjów nadmorskich z Bałtyku i pełen wdzięku rodzajowy pejzaż »Indyki«.

Prezes »Związku artystów«, p. Leon Kowalski, który w pałacu sztuki wystawił ciekawie malowane studjum pastelowe »Dziewczyna wśród lilij«, wystawia równocześnie w »Związku« dwa śliczne studja dziewczynek, ujmujące barwną kolorystyką i pełnym smaku układem, oraz doskonałe studjum pastelowe »Róże«. Włodzimierz Tetmajer w ostatnich swych obrazach coraz częściej rzuca się na rodzajowe allegorje z tematów biblijnych, malowane w stylu ludowo-bronowickim. Jedną z takich jest »Chrystus i jawnogrzesznica«, obrazek, przedstawiający scenę w zagrodzie bronowickiej, gdzie Chrystus w postaci wędrowca, siedzącego u studni, odpuszcza jawnogrzesznicy. Obraz w ujęciu cokolwiek nadto ludowy ze względu na temat. Tesame uwagi zastosować można do podobnego w temacie obrazu, wystawionego w salonie Wojciechowskiego. Mocna i śmiała technika, obywająca się bez drobiazgowego wykończenia i cieniowania, duży rozmach i temperament malarski, dziarskość typów ludowych, odtwarzanych z bajeczną sprawnością i brutalną kolorystyką, oto cechy charakterystyczne Tetmajera, występujące w obu wymienionych studjach z całą wyrazistością i dosadnością.

Nowicjuszką na wystawie jest p. Zofja Skrochowska. Plon malarski tej młodej artystki jest bardzo różnorodny, jak niemniej technika, jaką się posługuje. W cyklu kilkunastu prac, częścią rysowanych węglem, częścią olejnych a nawet akwarelowych, przejawia się duża wrażliwość na motywy i szczere ich ujmowanie, zwłaszcza w pejzażu. Obrazek »Widok na Kraków« nie przyniósłby ujmy najwybitniejszemu pejzażyście. Z portretów węglowych najlepsze są: portret artysty malarza Szwarca i red. Woyczyńskiego, z portretów olejnych duże walory artystyczne znaleźć można w portrecie starszej damy w żałobie. Produkcja p. Skrochowskiej w całości zajmująca sprawia wrażenie, że artystka nie wybiegła jeszcze poza sferę eksperymentowania.

Malarzem, znajdującym się w okresie stałego dojrzewania i koncentrowania się, jest p. T. Waśkowski, którego prace wykazują coraz więcej technicznej sprawności i dojrzałości. Tym razem dał nam same portrety i jedno studjum rodzajowe. Portrety przeważnie szkicowane, ale z tą werwą malarską, która znamionuje świadomość zdobytych środków, zatrzymują istotnie oko pewnym polotem pędzla i dużą siłą charakterystyki. Portret art. Fritschego, dalej autoportret malarza, wreszcie studjum portretowe »Sportowiec«, są obrazami o wybitnych, zgoła nie banalnych walorach malarskich.

Wystawy dopełniają zgrabne i miłe w oko wpadające pejzażyki Kłosowskiego, studja prymitywistyczno-rodzajowe w charakterze zagadek p. Wł Lama, pejzaże Rembertowskiego, Wadowskiego, L. Gronego i wyborne dwa obrazy T. Grotta: Kwiaty — studjum, od którego oczu oderwać nie można i mężczyzna w stroju arabskim. Zatrzymałem te dwa obrazki na ostatek, jako jedno z najsilniej utrwalonych, prawdziwe zadowolenie estetyczne wywołujących wrażeń wystawy.

Dobrze dobrane, jak zwykle, towarzystwo malarzy zagościło znowu tym razem w salonie sztuki Wojciechowskiego, gdzie na nieustającą

POCHÓD ARMJI TURECKIEJ.

Rzym, 29 września (AW). »Corriere della Sera« donosi z Konstantynopola, że **cała armja turecka w sile 70.000 ludzi posuwa się w trzech kolumnach w kierunku północnym.** Turcy zarządzili bardzo ostrą kontrolę, celem uniemożliwienia ucieczki Grekom i Armeńczykom, którzy z wyjątkiem starców, niewiast i dzieci wysłani zostaną bezwzględnie do wnętrza kraju.

Londyn, 29 września (PAT) Jak donoszą z Konstantynopola, wojska kemalistyczne otrzymały rozkaz posuwania się naprzód o tyle, o ile to będzie możliwo **bez wywoływania starć zbrojnych z wojskiem angielskiem:** Oddziały kemalistyczne znajdują się obecnie **w pobliżu drutów kolczastych pozycyj angielskich.**

ABDYKACJA SUŁTANA.

Konstantynopol, 29 września (PAT). W kołach dobrze poinformowanych zapewniają, że **sułtan abdykował na rzecz następcy tronu Abduła Medżida.**

O BEZPOŚREDNIE POROZUMIENIE SIĘ Z KEMALEM.

Konstantynopol, 29 września (PAT). Koalicyjni wysocy komisarze oraz jenerałowie po zbadaniu depesz, jakie kolejno wymienione zostały między Mustafą Kemalem a jenerałem Harringtonem, doszli do przekonania, że najlepszym środkiem do wyjaśnienia sytuacji byłoby **bezpośrednie porozumienie się ustne między Kemalem a jen. Harringtonem.** Decyzja powyższa natychmiast po jej powzięciu **zakomunikowana została w drodze telegraficznej Kemalowi paszy.**

Ustawa o samorządzie wojewódzkim

Sejm na ostatniem swojem posiedzeniu uchwalił ustawę o samorządzie wojewódzkim w całej Rzeczypospolitej, a łącznie z tem ustawę o samorządzie **w trzech województwach Galicji Wschodniej:** lwowskiem, stanisławowskiem i tarnopolskiem. Uchwalona przez Sejm ustawa jest wynikiem kompromisu w komisji konstytucyjnej między, znanym już czytelnikom naszym, projektem rządowym, a zgłoszonym w komisji konstytucyjnej. wnioskiem posła Głąbińskiego. Ze względu na doniosłość sprawy, przytaczamy tę ustawę w dosłownem brzmieniu:

ROZDZIAŁ I.
Postanowienia ogólne.

1) Województwa, utworzone w drodze ustawodawczej, są jednostkami samorządowemi (art. 65 ust. konst.).

2) Ustawy państwowe określą, jakie sprawy wchodzą w zakres samorządu wojewódzkiego, zwłaszcza z dziedziny kulturalnej, gospodarczej, komunikacji, ochrony zdrowia, opieki nad ubogimi, administracji samorządowej i skarbowości publicznej.

3) W sprawach, przekazanych samorządowi wojewódzkiemu, sejmiki wojewódzkie mają prawo uchwalać w granicach postanowień ustawy konstytucyjnej, oraz ustaw państwowych. Ustawy wojewódzkie mają moc powszechnie obowiązującą na obszarze województwa. Na podstawie ustaw wojewódzkich mogą sejmiki uchwalać postanowienia natury administracyjnej. Ustawy wojewódzkie, uchwalone przez sejmiki, nabierają mocy obowiązującej na obszarze województwa przez sankcję prezydenta Rzeczypospolitej, zaopatrzoną w kontrasygnatę prezydenta Rady ministrów i właściwego ministra, oraz ogłoszenia w dzienniku urzędowym województwa. Na podstawie ustaw wojewódzkich mogą sejmiki uchwalać postanowienia natury administracyjnej.

4) Prawo wybierania, względnie i wybieralności do sejmiku, mają wszyscy mieszkańcy województwa, którym służy prawo wyborcze czynne do Sejmu Rzeczypospolitej. Wojewoda i państwowi urzędnicy administracji politycznej nie mogą być wybierani do sejmiku wojewódzkiego tego województwa, w obrębie którego pełnią służbę.

Członkowie sejmiku wybierani są na lat pięć.

5) Ordynację wyborczą do sejmików wojewódzkich uchwali Sejm Rzeczypospolitej. O ważności wyborów i wyborze poszczególnych posłów do sejmiku orzeka sąd najwyższy.

6) Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje sejmik przynajmniej raz na rok, odracza go i rozwiązuje. W razie rozwiązania sejmiku, nowe wybory będą zarządzone najpóźniej w terminie trzechmiesięcznym.

7) Postanowienia art. 21 ustawy konstytucyjnej, odnoszące się do posłów na Sejm, odnosić się będą także do posłów sejmiku, z tą zmianą, że prawa, przyznane w artykule tym Sejmowi, służyć będą sejmikom, a nietylkalność poselska przysługiwać będzie posłom na sejmik tylko w czasie trwania obrad sejmiku.

Postanowienie art. 22 ustawy konstytucyjnej, odnoszące się do posłów na Sejm, odnosić się będą także do posłów na sejmik w stosunku ich do samorządu i do władz samorządowych w województwie, w którem na sejmik posłują.

8) Dla przygotowania i wykonania uchwał sejmiku, oraz dla sprawowania administracji w zakresie samorządu wojewódzkiego, powołane będą **wydziały wojewódzkie**, których skład określi ustawa szczegółowa.

9) Wojewoda reprezentuje na sejmiku rząd Rzeczypospolitej, ma prawo brać udział w jego obradach osobiście, lub przez delegowanych urzędników, przedkładać wnioski ustawodawcze, zawiesić każdą uchwałę sejmiku, nie podlegającą sankcji prezydenta Rzeczypospolitej, oraz uchwały wydziału wojewódzkiego, jeżeli, zdaniem jego, sprzeciwiają się ustawom. W razie zawieszenia uchwały sejmiku lub wydziału wojewódzkiego, wojewoda przedłoży bezzwłocznie sprawę właściwemu ministrowi, a minister, jeżeli godzi się ze zdaniem wojewody, przedłoży ją do decyzji Najwyższemu Trybunałowi administracyjnemu.

Postępowanie Najwyższego Trybunału administracyjnego w tych sprawach określi osobna ustawa państwowa.

ROZDZIAŁ II.
Postanowienia szczegółowe.

10) Samorząd wojewódzki województw: **lwowskiego, stanisławowskiego i tarnopolskiego,** obejmuje: 1) sprawy wyznań religijnych, 2) sprawy **oświecenia publicznego**, z wyjątkiem uniwersytetów i szkół, z niemi zrównanych, 3) sprawy dobroczynności publicznej, 4) sprawy zdrowotności publicznej, z wyjątkiem policji sanitarnej, 5) sprawy dróg publicznych wojewódzkich, powiatowych i gminnych, oraz dróg żelaznych lokalnych, sprawy budowlane, 6) sprawy agrarne **z wyłączeniem reformy rolnej** i wszystkie środki, służące do popierania rolnictwa, 7) poparcie przemysłu i handlu, 8) zastosowanie ustaw państwa o regulacji wód, melioracji i wyzyskaniu sił wodnych, 9) zastosowanie ustaw państwa o organizacji i administracji gmin i powiatów, 10) budżet dochodów i wydatków samorządu wojewódzkiego i zamknięcie rachunkowe, 11) wreszcie inne sprawy, które mu przekaże Sejm Rzeczypospolitej.

11) W każdym z tych trzech województw sejmik **składa się z dwóch Izb**, z których jedną tworzą posłowie kurji ruskiej. Obie Izby obradują i uchwalają osobno pod kierunkiem wybranego przez nie przewodniczącego, lub jego zastępcy. — W sprawach wspólnych uchwała zapada za zgodą **obu Izb.** W sprawach, obchodzących tylko jedną kurję, wystarcza uchwała tylko jednej właściwej Izby.

Uprawnienia, zastrzeżone sejmikom wojewódzkim w art. 7 ust. I-y niniejszej ustawy, przysługiwać będą właściwej Izbie sejmiku.

12) Sposób i porządek obrad sejmiku wojewódzkiego, oraz diety jego członków na czas trwania obrad, określi ustawa reulaminowa, uchwalona przez sejmik.

13) Sejmik wojewódzki **lwowski składa się ze stu członków,** z których po pięćdziesiąt przypada na każdą Izbę.

Sejmiki wojewódzkie: **stanisławowski i tarnopolski,** składają się każdy **z sześćdziesięciu** członków, z których po trzydziestu przypada na każdą Izbę.

14) Na cele samorządu pomienionych województw, Sejm Rzeczypospolitej przeznaczać będzie corocznie kwotę, odpowiadającą wydatkowi, który na tesamo cele w innych województwach ponosi państwo, a to według stosunku liczby ludności województwa do liczby ludności reszty województwa. Zasiłki, przeznaczone na pokrycie szkód, wyrządzonych działaniami wojennemi, nie będą przy obliczeniu tej kwoty brane w rachubę. Z kwoty tej będą pokrywane przedewszystkiem wydatki wspólne województwa. Ewentualna nadwyżka będzie rozdzielona pomiędzy obie Izby do ich rozporządzenia, ewentualny niedobór zaś będzie pokryty przez obie Izby.

15) Wydatki na cele samorządu jednej tylko narodowości pokrywa każda Izba osobno, nakładając na ludność swej kurji dodatki do podatków państwowych bezpośrednich, lub podatki bezpośrednie.

16) O ile obie Izby zamierzają nałożyć na cele ogólne podatek pośredni, lub opłatę, nie dającą się rozłożyć wedle przynależności do kurji opodatkowanych, to muszą się porozumieć i nałożyć zgodnie podatek taki lub opłatę na wszystkich mieszkańców województwa.

17) Nadwyżkę, pozostałą po pokryciu wydatków wspólnych (art. 14 i 16 niniejszej ustawy), rozdziela się pomiędzy obie Izby sejmiku wedle stosunku liczbowego narodowości ruskiej do ogółu ludności danego województwa. Tęsamą zasadę stosuje się przy rozdziale kwot, przeznaczonych na pokrycie ewentualnego niedoboru, wynikłego z wydatków wspólnych.

18) Zasady nakładania i prowadzenia katastru podatkowego dla obu Izb sejmiku wojewódzkiego określi osobna ustawa.

19) Wydziały wojewódzkie (art. 7) składać się będą z wojewody lub jego zastępcy, jako przewodniczącego, oraz z 8 członków i tyluż zastępców, wybranych **po połowie oddzielnie przez każdą Izbę sejmiku wojewódzkiego,** tudzież z 4 członków i tyluż zastępców, mianowanych z pośród obywateli obu narodowości **przez wojewodę.**

20) Wydział dzieli się na **dwie sekcje narodowe,** które obradują pod przewodnictwem wojewody lub jego zastępcy. W sprawach ogólnej natury obie sekcje wydziału wojewódzkiego będą obradować i uchwalać razem. W sprawach, obchodzących tylko jedną kurję, każda sekcja będzie obradować i uchwalać oddzielnie.

21) Wydziałom wojewódzkim dodani będą urzędnicy, odpowiednio wykwalifikowani, służbowo niepodlegli wojewodzie, jako przewodniczącemu Wydziału wojewódzkiego i przez niego mianowani. Przy mianowaniu należy obok kwalifikacji urzędowej uwzględniać narodowość kandydatów, tak, aby skład urzędów wydziałów wojewódzkich odpowiadał rzeczywistym potrzebom narodowościowym.

Podobnie postępować należy przy obsadzaniu **innych urzędów i posad na obszarze** pomienionych województw **i władzach centralnych** w tych działach, które są na prawach instytucyj państwowych, na przykład w instytucjach państwowych w sprawach Kościoła grecko-katolickiego i szkolnictwa ruskiego.

22) Na obszarze pomienionych województw ani państwo, ani żadne ciało samorządowe publiczne **nie może prowadzić kolonizacji.**

23) Władze i sądy państwowe, posługując się w wewnętrznem swojem urzędowaniu **językiem polskim,** niemniej władze samorządowe, odpowiadać będą na podania stron w ich języku polskim, względnie ruskim, przyjmować będą zeznania w **obu językach** ustnie do protokołów i w przeprowadzeniu rozpraw. Władze samorządowe określą same swój język wewnętrznego urzędowania.

24) Język wykładowy w szkołach, utrzymywanych przez jedną z Izb sejmiku wojewódzkiego, określi też Izba.

25) Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwali utworzenie **uniwersytetu ruskiego** i zapewni mu potrzebne środki finansowe ze skarbu państwa. Uniwersytet ten, zorganizowany autonomicznie, zgodnie z przepisami, dotyczącemi szkół akademickich, podlegać będzie bezpośrednio ministrowi wyznań i oświecenia.

26) Ustawy wojewódzkie i wszelkie ogłoszenia urzędowe publikowane będą w języku polskim i języku ruskim w dzienniku urzędowym województwa. Ustawy, rozporządzenia i inne akty państwowe, nabierające mocy powszechnie obowiązującej przez ogłoszenie w dzienniku ustaw Rzeczypospolitej, będą podawane do wiadomości wspomnianych województw także w przekładzie na język ruski, o ile możności w tymsamym czasie.

27) Samorząd pomienionych województw zostanie wprowadzony w życie najpóźniej w dwa lata po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

W tymże czasie przystąpi rząd do założenia uniwersytetu ruskiego.

ROZDZIAŁ III.
Postanowienia końcowe.

28) Ustawa niniejsza nabiera mocy obowiązującej z dniem ogłoszenia.

Termin wprowadzenia jej w życie w województwach, posiadających już samorząd wojewódzki, określi osobna ustawa.

Listy słowiańskie

(Wartość korony czeskiej i dobrobyt. — Odezwa rządu czesko-słowackiego. — Stosunki z Jugosławją. — Rocznica śmierci Vrchlickiego).

Z Czechosłowacji we wrześniu.

Na własnej skórze poczuli teraz Czesi, że »nie wszystko złoto, co się świeci...« Korona ich poszła nadzwyczajnie w górę, a w kraju poczęło się przesilenie ekonomiczne, które groziło wybuchem. Produkcja przemysłowa nie znajdując odpływu, stanęła, fabryki zmuszone były do ograniczenia dni pracy robotników, wzrastała liczba bezrobotnych i drożyzna rosła.

Ale realne myślenie Czechów nie pozwoliło na długi namysł, nie pozwoliło na wylew złego poza brzegi i nie dało zniszczyć tego, co z trudem wielkim i usilnością uzyskano dotąd. — Rząd czeski wydał odezwę do narodu, w której wskazuje na konieczność pokonania kryzysu. »Moralna siła narodu — mówi odezwa — musi się obudzić, a wszyscy, którzy widzą grozę papierowego bogactwa w niektórych państwach, muszą pomagać, abyśmy nie wpadli w podobną biedę. Rząd przygotowuje preliminarz na rok przyszły z największemi oszczędnościami, aby można było podatki zmniejszyć i tym sposobem dopomóc do postawienia produkcji«. Równocześnie rząd wzywa wszystkie dykasterje, inteligencje i związki, aby oszczędzały, gdzie tylko można, fabryki, aby wytwory sprzedawały taniej, choćby z pewną stratą, aby zapobiec importowi z zagranicy, wzywa banki, aby zniżyły stopę procentową. Oprócz tego rząd postanowił oznaczać ceny artykułów codziennej potrzeby, czuwać nad utrzymaniem pracy we fabrykach, zamówić wiele artykułów potrzebnych na rok 1923 już teraz, przystąpić do budowli publicznych jak najrychlej, zniżać kolejno ceny kolejowe i pocztowe i czynić wszystko, aby doprowadzić do potanienia. — »Złączmy się wszyscy i z tą świadomością, że wszyscy mamy cel utrwalenia państwa, przyczyńmy się do tego, aby nasze państwo i nasze gospodarstwo jak najrychlej się skonsolidowało«.

Odezwa nie pozostała bez skutku. Codziennie czyta się w dziennikach czeskich o potanieniu tego lub owego artykułu. Widocznie jest nadzieja dalszej zniżki, skoro się już głośno mówi o odjęciu urzędnikom dodatku drożyźnianego od Nowego Roku.

Tymczasem rząd czechosłowacki, widząc mały eksport do najbliższych sobie państw, postarał się o handlowe zbliżenie z Jugosławją i uzyskał znakomitego odbiorcę. Jeszcze przed wojną na lat wiele Czesi zwrócili uwagę na Słowiańszczyznę południową i w miastach większych i miejscach kąpielowych otwierali filje banków, sklepy, restauracje itp., ale tylko w Cislitawji, bo w krajach korony węgierskiej nie uzyskiwali koncesji. Mając grunt przygotowany, a przedewszystkiem znając przez swoich agentów potrzeby Jugosłowian, rozwinęli obecnie wytężoną akcję nawiązania stałych i rozległych stosunków handlowych. Na pierwszem prawie miejscu stoi wymiana czeskiego piwa za chorwackie wino, których wzajemny kontyngent oznaczono na 150.000 hl. z zatrzymaniem wszelkich obowiązujących opłat. Nie jestto układ idealny, ale chwilowo obu stronom umożliwiający wywóz, którego nie mieli.

Wśród różnych trosk i kłopotów nie zapomnieli Czesi, że 9 września przed 12 laty zgasł ich wielki pieśniarz — Jarosław Vrchlicky. Rozumie się, że pamięć jego uczciły przedewszystkiem teatry stosownemi przedstawieniami jego utworów dramatycznych, ale prócz tego żaden dziennik nie pominął sposobności przypomnienia publiczności tego wielkiego Czecha, a na szczególne zaznaczenie zasługuje feljeton Dr V. Martinka w »Mor slez. Denniku«. Wspomnienia napisanego tak goraco a z takiem zrozumieniem poety, nie czytaliśmy nigdzie. **(rz).**

Od Administracji

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 30 września.

PRZYJAZD MINISTRA KUMANIECKIEGO DO KRAKOWA. Minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego dr Kazimierz Kumaniecki przybywa w sprawach urzędowych do Krakowa we czwartek dnia 5 października o godz. 10'20 wieczorem.

WPISY NA UNIWERSYTECIE JAGIELLOŃSKIM. Ze względu na ogromny napływ studentów i studentek do Uniwersytetu Jagiellońskiego, rektorat przedłużył termin wpisów na wszystkie wydziały do 6 października włącznie. Natłok panujący od kilku dni w kwesturze wszechnicy, skłonił sekretarjat do wydawania numerów kolejnych wpisującym się słuchaczom. W dniu wczorajszym wydawano już numera na wtorek 3 października.

NUMERUS CLAUSUS NA WYDZIALE MEDYCZNYM UNIW. JAG. Na bieżący rok szkolny przyjęto na wydział medyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego 100 studentów i studentek, w tem 88 katolików i 12 żydów. Senat akademicki przy rozstrzyganiu podań przyjął na wydział medyczny 99 kandydatów, którzy zdali maturę z odznaczeniem. Setny kandydat miał tylko postęp dobry, przyjęto go jednak z tego względu, że był kawalerem krzyża „Virtuti militari". Do dziekanatu wpłynęło około 300 podań, z tych jednak uwzględniono tylko 100, gdyż tylko taką ilość studentów ze względu na brak miejsca można było przyjąć na pierwszy rok wydziału medycznego.

UNIERUCHOMIENIE KURSÓW WIECZORNYCH DLA MŁODZIEŻY RZEMIEŚLNICZEJ. Z powodu nieuregulowania przez rząd kwestji oznaczenia wysokości wynagrodzenia dla nauczycieli za godzinę nauki w szkołach dokształcających wieczornych magistrat nie mógł dotychczas otworzyć tych kursów. W myśl uchwały zjazdu delegatów szkół dokształcających z całej Małopolski, nauczycielstwo nie rozpocznie nauki, dopóki sprawa wynagrodzenia nie zostanie merytorycznie rozstrzygnięta, a interesowani nie otrzymają na piśmie konkretnego oznaczenia wysokości wynagrodzenia za swą pracę. W ten sposób unieruchomionych jest w Krakowie 20 szkół tego typu o frekwencji conajmniej 5000 uczniów z pośród terminatorów i praktykantów rzemieślniczych.

POGRZEB ŚP. SĘDZIMIRA. Wczoraj z domu żałoby przy ul. Siemiradzkiego 29 wyruszył o godzinie 4 po południu kondukt ze zwłokami śp. Mieczysława Sędzimira, dyrektora Banku Małopolskiego w Krakowie. Po wyniesieniu trumny ze zwłokami, przemówił rektor Zoll, podnosząc zasługi zmarłego, jako filantropa, położone około niesienia pomocy ubogiej dziatwie. Następnie ruszył kondukt poprzedzony zastępami sierót, wychowywanych przez tutejsze zakony żeńskie, na cmentarz rakowicki. Pogrzeb prowadził ks. biskup Nowak w otoczeniu nader licznego duchowieństwa świeckiego i zakonnego. Za trumną postępowała rodzina zmarłego oraz tłumy publiczności, wśród której zauważyliśmy wojewodę krakowskiego dra Gałeckiego, wicewojewodę Kowalikowskiego, starostę dra Bala, b. min. Steczkowskiego, wiceprezydentów miasta dra Wielgusa i Sarego, wszystkich dyrektorów banków krakowskich, profesorów Akademji handlowej i szkół średnich.

DODATEK DLA URZĘDNIKÓW. Dnia 1 października wypłacony zostanie urzędnikom państwowym po raz pierwszy dodatek za wysługę lat, uchwalony przez Sejm dnia 5 sierpnia. Dodatek ten będzie obliczony w stosunku do obecnie obowiązującego mnożnika dodatku drożyźnianego dla miejscowości 1 klasy (1700) w ten sposób, że dotychczasowy dodatek za wysługę lat powiększy się 11.333 razy (1700 : 150 = 11.333). Powiększenie to wpłynie na zwiększenie się miesięcznego dodatku procentowego i wyrównawczego, wypłacanego urzędnikom od szeregu miesięcy ze względu na ogólny wzrost drożyzny. Dodatek za wysługę lat wypłacany będzie tylko urzędnikom etatowym.

GŁÓD CUKROWY. Z Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej komunikują nam: W przededniu ukazania się cukru z kampanji 1922 r. cierpi społeczeństwo na brak tego koniecznego artykułu, z winy rządu, którego zapasy cukrowe — jak oświadczył minister przemysłu i handlu — wyczerpały się. Jest to jeden przykład więcej na sposoby naszej polityki gospodarczej. Ogałaca się kraj z cukru pchanego na wywóz nawet w stanie surowym, równocześnie zaś naraża się ludność na głód cukrowy, a przemysły cukiernicze, których eksport miałby o wiele większe znaczenie, skazuje na bezrobocie. Z siedmiuset wagonów, któremi rząd rozporządzał, otrzymali kupcy tylko osiemdziesiąt wagonów i to wyłącznie warszawscy, reszta przypadła magistratom i spółdzielniom. Kupcy prowincjonalni, a jest ich w Polsce kilkadziesiąt tysięcy, nie mogą uczynić zadość potrzebom ludności, a wiele spółdzielni, które razem wzięte obsługują tylko drobny ułamek ludności, nie skorzystało z oferty rządowej, z powodu braku gotówki lub innych przyczyn. Wynik tej polityki jest jasny: kupiec, ponoszący dziś najwyższe na rzecz państwa ciężary podupada, konsument cierpi niedostatek, zapasy cukru drzemią gdzieś po magazynach rządowych, a drożyzna się wzmaga, gdyż resztki zapasów cukru jako przedmiot ogólnego pożądania idą w górę.

Z TARGU. Wczorajszy targ był niezwykle ożywiony. Zwieziono przedewszystkiem dużo owoców i nabiału, którego ceny były bardzo wygórowane. I tak za 1 jajko płacono od 70—75 mk., za 1 kg. masła 4300 mk.

ZMIANY W ROZKŁADZIE POCIĄGÓW. Dyrekcja kolei komunikuje: Z dniem 1 października wprowadza się w biegu pociągów pospiesznych i osobowych następujące zmiany: Pociąg pospieszny Nr 603 z Krakowa do Krynicy, pociąg pospieszny Nr 6105, z Krakowa do Zakopanego, oraz Nr 1203/1252, między Chabówką a Rabką będą w biegu po raz ostatni 30 września. Pociąg pospieszny Nr 4 z Krakowa do Szczakowy względnie Warszawy będzie w biegu po raz ostatni w nocy, z 29 na 30 września. Pociąg pospieszny Nr 604 z Krynicy do Krakowa, pociąg pospieszny Nr 6104, z Zakopanego do Krakowa, oraz Nr 1251/1204, między Chabówką a Rabką będą w biegu po raz ostatni dnia 30 września. W Krakowie zostanie pociąg Nr 604/6104 rozwiązany. Pociąg pospieszny Nr 3 z Warszawy będzie w biegu w nocy z 30 września na 1 października tylko do Krakowa, gdzie zostanie rozwiązany. Pociągi pospieszne Nr 6101 i Nr 6102 między Krakowem a Zakopanem uruchomia się codziennie od 1 października. Pociągi Nr 6766 i Nr 6769 między Muszyną a Krynicą wstrzymuje się od 1 października. Bieg pociągów osobowych Nr 1322 i Nr 1321 przedłuża się do Jasła i Stróż i z powrotem. Bieg pociągu Nr 111A między Trzebinią a Krakowem wstrzymuje się. Pociąg Nr 125 otrzymuje postój poniżej minuty w Mydlnikach (odjazd 12.51). Na linji Dziedzice—Żywiec pociągi Nr 1325 i Nr 1336 kursują, jako wycieczkowe między Bielskiem a Witkowicami po raz ostatni dnia 1 października. Na linji Bielsko—Kalwarja pociągi Nr 2353A i Nr 2380A kursują, jako wycieczkowe między Bielskiem a Kętami, po raz ostatni 1 października. Na odcinku Wadowice—Kalwarja uruchomia się od 1 października pociągi Nr 2314, Nr 2319, Nr 2318 i Nr 2326.

ZMIANA RUCHU TRAMWAJOWEGO. Jak wiadomo, ruch tramwajowy po prawej stronie ulicy odbywać się będzie już od dnia dzisiejszego. Przez cały wczorajszy dzień dyrektor Fischer wraz z kontrolorami ruchu i częścią personalu technicznego odbywał przegląd wszystkich zwrotnic oraz przystanków, które przeniesione zostały zgodnie z nowym kierunkiem jazdy. Od godziny 12 w nocy w piątek do 5 rano w sobotę odbywały się na wszystkich linjach tramwajowych próbne jazdy.

DRUGA WYSTAWA TOW. „SZTUKI RODZIMEJ" otwartą zostanie w Domu artystów w niedzielę dnia 1 października o godz. 11 przed południem.

BOLSZEWICKIE WYDAWNICTWA ARTYSTYCZNE. Na wystawie księgarni Gebethnera w Krakowie ukazało się kilka wydawnictw bolszewickich, przeważnie grafikonów. Wśród tych wydawnictw, odznaczających się piękną formą, znajdują się odbitki obrazów malarzy futurystów rosyjskich, oraz dzieła ilustrowane. Wszystkie te dzieła wyszły kosztem komitetu dla popierania artystycznych wydawnictw przy rządzie bolszewickim. Ceny tych dzieł, które firma Gebethnera otrzymała w komis wynoszą od 3.000—25.000 mk. O nabycie wszystkich tych dzieł traktuje z firmą krakowskie Muzeum techniczno-przemysłowe. — Przed wystawą Gebethnera gromadzą się tłumy publiczności.

ODZYSKANE KLEJNOTY. Do p. Hermana Schildhausa, zamieszkałego przy ul. Bożego Ciała zgłosiła się 26 bm. do służby M. Kipoterówna, pochodząca z Warszawy. Gdy tego samego dnia Kipoterówna wyszedłszy z domu, więcej nie wróciła, zauważył p. Schildhaus, że służąca skradła mu biżuterję wartości 1,350.000 mk. Poszkodowany dał znać do krakowskiej policji, sam zaś pojechał do Warszawy i tu odszukał złodziejkę, od której po aresztowaniu odebrano wszystkie skradzione klejnoty.

NIEBEZPIECZNY PAPIEROS. W pociągu zdążającym ze Lwowa do Krakowa przysiadł się do p. Adolfa Pressera, nieznany mu osobnik i wśród rozmowy poczęstował go papierosem. Po wypaleniu papierosa Presser zasnął, a gdy się obudził, spostrzegł brak portfelu, w którym znajdowało się 2.000 koron czeskich, czek Towarzystwa Czeskiego we Lwowie Nr 355 na kwotę 2.500.000 mk., oraz paszport i dokumenty. Za złodziejem śledzi policja.

WIELOMILJONOWA KRADZIEŻ. Przed kilku dniami jacyś niewyśledzeni sprawcy włamali się w Dobczycach do mieszkania p. Jana Dulskiego i skradli biżuterję, garderobę, obligacje polskiej pożyczki oraz 2464 dolarów w gotówce. Szkoda wynosi ogółem 20,142.500 mk. Wszystkie skradzione przedmioty są pochodzenia amerykańskiego i noszą znaki firm amerykańskich.

Z kraju i ze świata

ZJAZD ORGANIZACYJ OPIEKI SPOŁECZNEJ Z Warszawy telefonują nam: Dziś rano w sali Rady miejskiej w Warszawie rozpoczął się zjazd przedstawicieli samorządowych organizacyj opieki społecznej. Na czele komitetu organizacji zjazdu stoi ławniczka m. Łodzi Kłuszyńska. W zjeździe, który potrwa 3 dni, bierze udział około 100 osób.

ZMIANA W KIEROWNICTWIE WYDZIAŁU PRASOWEGO. Kierownik wydziału prasowego prezydjum Rady ministrów dr Szerer podał się do dymisji. Przyczyną dymisji p. Szerera są braki w organizacji służby prasowej w prezydjum Rady ministrów, co zresztą w bardzo dotkliwy sposób odczuwa cała prasa.

Jak nam telefonują z Warszawy, kierownikiem biura prasowego prezydjum Rady ministrów mianowany został w miejsce ustępującego p. Szerera, były osobisty sekretarz p. Ponikowskiego za czasów jego prezydentury, p. Mieczysław Babiński.

ZMIANA W SŁUŻBIE KONSULARNEJ. Konsul polski w Trieście p. Gruszka otrzymał nominację na stanowisko konsula w Zagrzebiu i udał się tam przed kilku dniami.

UWOLNIENIE DRA SERKOWSKIEGO. Sąd w Warszawie uwolnił dra Serkowskiego od zarzutu oszustwa i skazał za karygodne niedbalstwo przy wyrobie surowicy na 6 miesięcy aresztu przy zmniejszeniu kary o połowę na zasadzie amnestji.

TARNÓW, 27 września. (Z Rady miejskiej. — Zgromadzenie Strusiniaków. — Ś. p. Władysław Krasicki. — Wystawcy na Targach Wschodnich).

Pod przewodnictwem burmistrza ... odbyło się z początkiem bieżącego tygodnia posiedzenie Rady miejskiej. Załatwiono szereg spraw pomniejszych, jak dzierżawa gruntów, stabilizacja dra Agatsteina, podwyższenie emerytur, opłat targowych od koni i t. d. Nadto podwyższono opłaty wodociągowe na 200 procent z powodu kilkudziesięciomiljonowego niedoboru, oraz opłaty od ładunków kolejowych na rok 1923 według ustawy,

---

wystawę składa się zarówno retrospektywne jak i współczesne malarstwo. Pierwsze reprezentują Lessa niezwykle interesującem studjum portretowem »Błogosławiony Wincenty Kadłubek« i Winterowski głową chłopa. Obydwa studja są biesiadą estetyczną dla miłośników dawnej sztuki i obudzają żal, że tej miary dzieła nie są własnością której z naszych publicznych galeryj.

Współczesną sztukę reprezentuje cały szereg najgłośniejszych nazwisk, a więc Axentowicz dwoma ślicznemi główkami dziewczęcemi — z genre'u najbardziej umiłowanego przez artystę. Augustynowicz, jeden z najświetniejszych akwarelistów naszych, nadesłał dwa przepiękne studja zakopańskie, malowane z tą łężyzną, jaka cechuje majstra, panującego nad wszystkiemi arkanami techniki, a umiejącego wydrzeć piękno naturze. Zeferyn Ćwikliński należy do tych malarzy, którzy mają swój własny, silny indywidualizm i typ w sztuce, polegający na drobiazgowem wykończeniu szczegółów. Wszystkie te właściwości odnaleźć można w pełnym wdzięku obrazku »Dziewczyna na tle gór«, ujmującym nietylko wdziękiem rysunkowym, ale wytworną kolorystyką. Powodzenie, jakiem się cieszą jego obrazy, jest zupełnie usprawiedliwione. Nie mniejszą popularnością cieszy się Gałek. Z niewyczerpanej kopalni tatrzańskich motywów, daje przemiłe »Owce na halach«, Fałata »autoportret« wykazuje siłę pędzla i niesłychaną rutynę rysunkową. Wl. Hofman w obrazach: »Krakus i dziewczynki«, »Starzec i anioł«, »Dziewczyny w polu«, snuje przędzę swej legendowej melancholji, wyrażanej mistrzowskiemi środkami. Z generacji młodszych malarzy wysuwa się w pierwsze szeregi L. Jach, którego studja dworków polskich (na wzór R. Janowskiej) i drobne pejzażyki zalecają się subtelnością rysunkową i smakiem kolorystycznym, usprawiedliwiającym ich powodzenie i popularność. Malarzem wytrawnym o subtelnym indywidualiźmie, jest p. Józefczyk, malujący doskonale konie pracujące. Jego »Próba koni« jest obrazem, któryby śmiało mógł zająć miejsce w publicznej galerji, jako dzieło dojrzałego talentu o zdecydowanym, własnym wyrazie.

Bardzo ulubiony w ostatnich czasach malarz-repatrjant Stachowski, poza cyklem swoich pejzażów nadmorskich, rekomenduje się także jako doskonały malarz kwiatów, »Bukiet« zatrzymuje oko świeżością barw i subtelnością rysunkową. L. Stasiaka studja głów, będące warjantem autoportretowym, posiadają ogromną siłę i pierwszorzędne zalety malarskie i rysunkowe. Radziejowskiego »Wnętrze sadu« ma prawo być zaliczonem do najlepszych pejzażów, jakie wyszły z pracowni tego dzielnego wychowańca Matejkowskiej szkoły. Doskonałe pejzaże zimowe tatrzańskie jednego z najlepszych malarzy Tatr, S. Filipkiewicza i Uziembły majestatyczny »Wawel«, dopełniają bardzo interesującej wystawy »Salonu«, który w wieczornych godzinach gromadzi coraz liczniejsze zastępy miłośników sztuki. **W.**

sejmowej z tem, że uzyskany dochód z tego źródła ma iść na rozbudowę miasta, oraz podatek od nieruchomości według ustawy sejmowej.

Długą dyskusję wywołały sprawy mieszkaniowe. Liczni mówcy poruszali wprost skandaliczne stosunki, jakie u nas w tej dziedzinie panują, to jest bezprawne delogowanie lokatorów, a nawet niszczenie własnych domów, celem pozbycia się niewygodnych lokatorów. Przemawiający radni nie przypisywali wprawdzie winy tych stosunków magistratowi, jednak apelowali pod adresem prezydjum miasta o okazanie silnej ręki tym właścicielom realności, którzy biednych lokatorów wyrzucają wprost na ulicę.

Przed kilku dniami odbyło się na Strusinie zebranie, któremu przewodniczył p. Srebro. Mówcy podnosili liczne niedomagania swojej dzielnicy, jak zanieczyszczenie ulic, straszliwe stosunki, spowodowane Młynówką, która jest rozsadnikiem zarazy, oraz brak bezpieczeństwa publicznego, winiąc o wszystko miasto i grożąc w razie nie spełnienia postulatów Strusiny, żądaniem komisarza rządowego. Zgromadzenie, mimo spraw, związanych z dzielnicą strusińską, miało charakter polityczny i to zdaje się na korzyść Piastowców.

W tych dniach zmarł nagle na ulicy ś. p. Władysław Kraśicki, notarjusz i długoletni członek „Sokoła". Zmarły cieszył się wielką sympatją w sferach urzędniczych dla prawości swego charakteru. Pogrzeb odbył się 23 bm. Eksportacji zwłok na dworzec kolejowy dokonał ks. prałat Mazur w asystencji duchowieństwa i licznego zastępu publiczności, zwłaszcza ze sfer inteligencji. Trumna ze zwłokami odwieziona została do Dąbrowy, gdzie spoczęła w grobowcu rodzinnym. — Cześć Jego pamięci!

Przemysł tarnowski, dosyć wysoko rozwinięty, nieszczególnie obesłał Targi wschodnie. Eksponaty swoje wysłały zaledwie dwie fabryki: kotlarnia Stylińskiego i fabryka wódek Koerbera. Ostatnia firma wystawiła swoje doskonałe wódki: „Szreicówkę", „Koerberowską gorzką" i „Koerberówkę". Właściciel firmy, p. Feldbaum, zawarł we Lwowie podobno znaczne transakcje.

PROGNOZA NA SOBOTĘ. Chmurno, miejscami mgła lub opady (przeważnie w Polsce zachodniej i południowo-zachodniej).

PODWYŻSZENIE OPŁAT W OBROCIE CZEKOWYM P. K. O. Dyrekcja Pocztowej Kasy Oszczędności podaje do wiadomości, że od dnia 15 października br. opłata manipulacyjna zostaje podwyższona do 10 marek od każdej wypłaty lub odpisu na koncie. Prowizja od sprzedaży czekowych wynosić będzie 4 marki od tysiąca sumy przekazywanej (dotychczas 3 marki od tysiąca). Nadal bezpłatnie dokonywać można we wszystkich urzędach pocztowych wpłat na konta czekowe. Wypłaty kasowe i przelewy również bezpłatne.

KTO CHORUJE NA ŻOŁĄDEK i źle trawi pieczywo, powinien używać do ciast tylko czystego [illegible] proszku „KUNEROL"U". Tłuszcz ten jest tak lekko strawny, że wcale nie obciąża żołądka.

TEATRY KRAKOWSKIE!

„MARJA STUART" JULJUSZA SŁOWACKIEGO. Dzisiaj wystawia nasza pierwsza scena podniosły dramat poetycki, przygotowawszy mu oprawę godną tego arcydzieła. „Marja Stuart" nie grana u nas od lat przeszło dwudziestu będzie należała zarazem ze względu na wspaniałą wystawę, przygotowaną przez p. Andrzeja Pronaszkę, pierwszorzędną obsadę, którą tworzą pp. Pancewiczowa, Gallown, Nowakowski, Bracki, Białkowski, Szymański, Krasnowiecki i inni. Drugą obsadę grającą na przemian z pierwszą tworzą pp. Żmijewska (Marja), Sosnowski (Botwel) i Grolicki (Lindsey). „Marja Stuart" grana będzie od premjery dzisiejszej pięć razy z rzędu do środy 4 października włącznie, jutro po południu „Bracia Lerche" A. Asnyka, wieczorem „Marja Stuart".

OPERA I OPERETKA. F. St. Gruszczyński, bohaterski tenor o światowej sławie pozyskany tylko na jeden występ, kreować będzie dziś w sobotę 30 bm. partję Eleazara w „Żydówce", wykonanie której przypadnie mu. Nadto przygotowano nową obsadę, partję Racheli odtworzy primadonna opery lwowskiej p. J. Zacharska. Resztę obsady tworzą pp. Z. Bandrowska-Osmecka, Maszner, Mazurek i Ostrowski. Jutro w niedzielę 1 października arcywesoła operetka „Księżniczka Olala". W poniedziałek, 2 października premjera opery Masseneta „Werter".

Bilety abonamentowe z 20% opustem są do nabycia w dyrekcji teatru przy ul. Rajskiej 12 od godz. 5—7 w.

TEATR „BAGATELA". Dziś po raz ... grana komedja A. Grzymały-Siedleckiego „Sublokatorka", która zdobędzie wkrótce rekord przedstawień w tym sezonie. Dziś po poł. po cenach 50% zniżonych pogodna i miła komedja włoska D. Niccodemiego: „Świt, dzień i noc" z pp. Malicką i Węgierko.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:
Sobota, 30 bm.: »Marja Stuart«.
Niedziela, 1 października po poł.: »Bracia Lerche«, wieczorem »Marja Stuart«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:
Sobota, 30 bm.: »Żydówka«.
Niedziela, 1 października: »Werther«.

TEATR »BAGATELA«.
Sobota, 30 bm. po poł.: »Świt, dzień i noc«; wieczorem »Sublokatorka«.
Niedziela, 1 października po poł.: »Świt, dzień i noc«; wieczorem »Sublokatorka«.

KONCERT NIKISCHA, zapowiedziany na sobotę 30 bm. zostaje z powodu niedyspozycji artysty przełożony na listopad.

TRIO POŹNIAK—DEHMAN—DECHERT, które zdobyło u nas wyjątkowe powodzenie, wystąpi tylko jeden raz, a to w niedzielę 8 października b. r. w Starym Teatrze.

Ze sportu

POLSKA—JUGOSŁAWJA.

Na zawody międzypaństwowe Polska—Jugosławja, które odbędą się w niedzielę, dnia 1 października w Zagrzebiu, P. Z. P. N. wyznaczył następujący skład: bramkarz: Popiel (Cracovia), obrona: Gintel, Fryc (Crac.); pomoc: Spojda (Warta), Cikowski, Synowiec (Crac.); napad: Szperling (Crac), Kuchar (Pogoń), Kałuża (Crac.), Garbień (Pogoń), Mielech (Cracovia).

WYŚCIGI CYKLISTÓW.

W niedzielę, dnia 1 października o godz. 2'30 po poł. na torze wyścigowym Cracovii odbędą się wyścigi cyklistów i motorzystów. Między innemi odbędzie się wyścig 1-godzinny o puhar wędrowny inż. Iładija oraz wyścig motorzystów o mistrzostwo okręgu krakowskiego. Poza tem odbędzie się szereg biegów sprinterowskich, w których wziąć mają udział jeźdźcy z Warszawy, Łodzi itp.

WAWEL—TARNOVIA.

Zawody kwalifikacyjne między temi drużynami o miejsce w klasie A. okręgu krakowskiego odbędą się w niedzielę o godz. 10'30 przed południem na boisku T. S. Wisła.

ZAWODY O MISTRZOSTWO POLSKI W LEKKIEJ ATLETYCE.

Zawody lekkoatletyczne o mistrzostwo Polski odbędą się dziś, 30 września i jutro 1 października w Warszawie w Parku Sobieskiego. W program zawodów wchodzą:

Biegi: na 100, 200, 400, 800, 1500 i 5000 metrów, bieg na 110 m. z plotkami, sztafeta 4×100 m. i stafeta 4×400 m.

Skoki: skok wzwyż i z rozbiegiem, skok w dal, skok o tyczce, trójskok.

Rzuty: rzut oszczepem dowolną ręką, rzut dyskiem, rzut kulą.

WYNIKI ZAWODÓW FOOTBALLOWYCH.

Praga. Slavia—Rapid (Wiedeń) 3:2 (1.1). A. F. K. Visovice—D. F. C. 2:1 (2:1). Sparta—S. K. Kroechlavy 6.0.

Listy ze Lwowa

Lwów, 26 września.

Lwy przed ratuszem lwowskim, słynne, prastare lwy, herby miasta dzierżące, stoją zasłuchane bardziej, niż kiedykolwiek.

Poprzez wrześniowe deszcze, obłąkane niemal w swej uporczywości i złośliwości, dolatuje jo zdaleka i zbliska niemilknący, wzmożony gwar, krzyk miasta. Niemilknący i różnoraki. Jeszcze się tłucze hałaśliwe echo Targów wschodnich i wlokące się za niemi westchnienie ciężko bokami robiącego obywatela, że po Targach pozostało nieznośne targowanie. Tylko pewna część społeczeństwa, od dorożkarzy począwszy, na restauracjach skończywszy, zaciera ręce z zadowoleniem. Dzięki Targom wschodnim mogliśmy wogóle przekonać się, że obecnie należy ludzi podzielić na dwie grupy: na zacierających lub nie zacierających ręce. Po tym ruchu, lub... bezruchu, poznaje się najdokładniej stan duszy. Ponieważ zaś zacieraniem rąk można, jak się przekonano, nie jedno „zatrzeć", więc „zacierających" jest coraz więcej. Sądzę, że dzieje się to nietylko we Lwowie tak dalece, że wkrótce człowiek, nie czyniący tych ruchów, będzie wyrzucony chyba poza nawias społeczeństwa.

Drugą dodatnią stroną Targów wschodnich, to skwapliwość, z jaką obecnie wszystkie sfery, od głowy miasta począwszy, uczą się obcych języków. Jak wiadomo, zaszczycani jesteśmy ciągle jakąś zagraniczną wycieczką. W czasie Targów było ich kilka, mimo, że w niczem nie różnimy się od innych ludów europejskich, a więc taksamo nie widzimy własnych garbów, jak nasi sąsiedzi. Kobiety nasze rodzą w identyczny sposób, a tradycja siedzi na tronie, usadowiona przez starszych i młodszych profesorów różnych fakultetów — słowem, „tout comme chez l'autre"!

A jednak odwiedzają nas!

Szwajcarska wycieczka, rumuńska wycieczka, francuska wycieczka. Z jakiemi honorami podejmowano po francusku mówiących młodzieniaszków, nie silę się opisać. Prezydent miasta, zastępca prezydenta, reprezentanci kwiatu inteligencji, wszyscy odświeżali wspomnienia z Ollendorfa i nie z Ollendorfa. Ucisz serce, o duchu niebylejaki, zapisujący się chlubnie w księgach własnego niestety narodu. Nigdy nie doznasz ani za życia, o tem mniej po śmierci, takiego przyjęcia na dworcu kolejowym, na ulicy rodzinnego twego miasta, w westybulu wykwintnej restauracji. Wkrótce podobno ma się odbyć, mimo, iż Targi już minęły, wycieczka niemowląt angielskich. Prezydent Neumann twierdzi, że jego przemowa, zaczynająca się od nieśmiertelnego: „How do you do?", zrobi doskonały efekt.

Stoją słynne prastare lwy przed ratuszem lwowskim i słuchają! Wzbiera i wzbiera szum wieców przedwyborczych. Przez mury miasta przebiega tęcza — broń Boże, nie przymierza! — lecz afiszów, głoszących odezwy, zapraszających na wiece. Wiecują mężczyźni, wiecują kobiety. Czy ten szum wiecowy owiany jest, jak ongiś, zapachem kiełbasy — nie zdołałam stwierdzić. Zdaje się jednak, że kiełbasa, jako zbyt droga obecnie, dana będzie wprawdzie wyborcom, ale już po uzyskaniu mandatu i nazywać się będzie „powyborczą". — Chwała Bogu, mądrzejemy naprawdę i przysłowie: „Mądry Polak po szkodzie" włożymy między... bajki.

Ale wraz z szumem wieców idzie huk wybuchających nocą bomb. Co to jest? — pyta zrywający się obywatel, któremu śniły się właśnie artykuły wstępne z pism wszystkich stronnictw. Co to jest? „Wyborcza" polityka (przymiotnik, utworzony w czasie wyborów), czy polityczny jakiś wybór? Na nieboskłonie kresów pali się łuną przekosztowne mienie, idzie z dymem zboże, a we Lwowie towarzyszy im łoskot pękających bomb.

I jakże nie mają stać zasłuchane lwy ratuszowe, choć już straszniejsze stokrotnie w ciągu stuleci przelatywały odgłosy nad ich głowami? Myślały może, że na progu dwudziestego wieku ujrzą wreszcie stęsknionemi oczami człowieka — tymczasem dostrzegły tylko hjenę wyborczą. Więc co szybciej zwracają źrenice ku tym przybytkom, „gdzie żyje słowo i dźwięk uroczy", by zapomnieć o tych troskach. Wprawdzie z ratusza „opiekuńskie" wyciągającego ramię w stronę gmachu teatralnego, nie zawsze idzie zrozumienie dla potrzeb i braków tego teatru, ale komisja teatralna jest spokojna. Niech sobie dyrektor radzi sam — powiada, — bo, primo, na to jest dyrektorem, secundo, przecież bierze pensję! Dyr. Czarnowski w tych warunkach, w jakich drugi rok już pracuje, to jest bez wydatnego poparcia ze strony miasta, w chwili, gdy Poznań, Łódź, Warszawa fascynowały artystów ilością zer po cyfrze pokaźnej, cudów dokazał, zatrzymując najlepsze siły dramatu i opery. Jego niezwykła energja, jego czyn w całem tego słowa znaczeniu, na który miasto tyle lat czekało, a więc rozdzielenie dramatu od operetki, musi wywołać uznanie. Mimo to Czarnowski, jako dyrektor, ma dwie duże wady. Nie jest Francuzem i za dużo pracuje. To w Polsce zawsze wywołuje fatalny efekt. Dotąd grano ciekawą sztukę Henzera „Morphium" z nowo zaangażowanym, bardzo zdolnym artystą Żytockim, który również zabłysnął, jako reżyser. „Dra Stieglitza", „Sprawę Kaisera" i „Wesele Fonsia". Właściwa kampanja rozpocznie się dopiero w październiku.

Budzi się również sezon koncertowy. Znana od lat ajencja koncertowa Tuczka zapowiada koncert Ortoffa, Dillura, tria Poźniaka, ożywia się również druga ajencja Towarzystwa muzycznego, ogłaszając koncert Mitji Nikischa. Inauguracją niejako sezonu koncertowego był wieczór znakomitej śpiewaczki, p. Janiny Korolewicz-Waydowej, która przybyła z Ameryki na krótki pobyt do kraju. — Onegdaj zaś pożegnał się z publicznością lwowską znany pianista, Stefan Askenazy, przed wyjazdem swoim do Kairu, gdzie obejmie stanowisko kierownika w tamtejszem konserwatorjum.

Aby zaś najnudniejszy dzień w tygodniu, niedzielę, ożywić, postanowiono urządzać wzloty nad miastem. Ubiegłej niedzieli odbyły się takie wzloty pasażerskie nad Lwowem o godzinie 1 w południe na lotnisku wojskowem obok rogatki Janowskiej. Wznieść się w obłoki może każdy za cenę 10.000 Mkp. Podobno wszystkie żołwie duchowe wybierają się w najbliższą niedzielę na lotnisko. Mówią również o tłumnem przybyciu paskarzy, którym już „kwadrans duszy" na ziemi nie wystarcza. „Honny soit"!...

Michalina Szwarcówna.

WYNIKI WYBORÓW DO SEJMU ŚLĄSKIEGO.

Katowice, 29 września (PAT). Referat wyborczy województwa śląskiego podaje do wiadomości następujące wyniki wyborów do Sejmu śląskiego we wszystkich trzech okręgach wyborczych:

Okręg I: P. P. S. Cieszyn 1 mandat, P. S. L. Cieszyn 1, N. P. R. 4, P. P. S. Katowice 2, komuniści 0, P. S. L. G. Śląsk 0, niemiecka partja socjalistyczna 0, niemiecka katolicka partja ludowa 3, Żydzi 0, blok narodowy 7, partja Trunkhardа 0, razem w okręgu I-go z wyjątkiem 1-go obwodu (powiatu pszczyńskiego) mandatów 18.

Okręg II: N. P. R. 2, PPS 3, Niemiecka partja socjalistyczna 1, komuniści 0, PSL 0, niemiecka katolicka partja ludowa 2, partja niemiecka 2, blok narodowy 5, śląska partja ludowa 0, razem z okręgu II mandatów 15.

Okręg III: NPR 1, PPS 2, niemiecka partja socjalistyczna 1, komuniści 0, PSL 0, niemiecka katolicka partja ludowa 3, partja niemiecka 2, blok narodowy 6, śląska partja ludowa 0, razem z okręgu III-go mndatów 15.

Wobec tego skład Sejmu śląskiego będzie następujący: Blok narodowy mandatów 18, P. P. S. 8, N. P. R. 7, P. S. L. 1, partja niemiecka 4, niemiecko-katolicka partja ludowa 8, niemiecka partja socjalistyczna 2. Stronnictwa polskie będą liczyć razem 34, niemieckie 14 mandatów.

O NOMINACJĘ MINISTRÓW.

Warszawa, 29 września (AW). »Kurjer Poranny« dowiaduje się, że stała się aktualną **sprawa obsadzenia tych tek gabinetu, które dotychczas powierzone były tymczasowemu kierownictwu, oraz nominacja na stanowiska podsekretarza stanu w ministerstwie spraw wewnętrznych.**

CZICZERIN U PREZYDENTA NOWAKA.

Warszawa, 29 grudnia (Tel. wł.) Cziczerin w towarzystwie posła sowieckiego w Warszawie Obolеńskiego złożył dziś wizytę **ministrowi spraw zagranicznych Narutowiczowi,** poczem obaj przedstawiciele sowietów udali się **do prezydenta Nowaka, z którym konferowali przeszło pół godziny.**

SPRAWA UPOSAŻENIA URZĘDNIKÓW.

Warszawa, 29 września (PAT). Wobec tego, że projekt ustawy o uposażeniu urzędników nie mógł być załatwiony w czasie bieżącej sesji sejmowej, stosownie do uchwały Sejmu, Rada ministrów na wczorajszem i dzisiejszem zebraniu obradowała nad poprawą bytu urzędników. Powzięto uchwałę, dotyczącą **podniesienia dodatku miesięcznego, zniesienia pasa drożyźnianego i przeniesienia miejscowości do wyższych pasów drożyźnianych, wszystko z ważnością od 1 października br.** Jednocześnie powzięto uchwałę **w sprawie uposażenia emerytów.**

LEKARZE POLSCY WE FRANCJI.

Nancy, 29 września (PAT). Wczoraj wieczorem przybyła tu polska misja lekarska, składająca się z 10 profesorów fakultetów medycznych uniwersytetów krakowskiego i warszawskiego. Na dworcu kolejowym wycieczkę powitało grono profesorów z dziekanem wydziału medycznego profesorem Weisem na czele, oraz szereg wybitnych osobistości ze świata medycznego. W dniu dzisiejszym wycieczka zwiedzi fakultet medyczny oraz szereg szpitali cywilnych i wojskowych. Wieczorem dadzą władze municypalne bankiet na cześć uczestników wycieczki.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Na naszych rynkach dewizowych wrócił znów nastrój zwyżkowy, który w ostatnim czasie miewa fatalne następstwo, że wpływa osłabiająco na kurs marki polskiej zagranicą, zwłaszcza w Zurychu. Ostatni jej spadek na tej giełdzie do 0'06 spowodowała podobno hauss'a obcych walut na rynkach polskich.

W dniu wczorajszym podrożała znów dość znacznie większość walut jak: dolary, funty szterlingi, także franki szwajcarskie, liry, marka niemiecka, korony austrjacka i czeska, której ostatnio osłabienie było następstwem chwilowej konjunktury na giełdzie nowojorskiej. Reszta bez zmiany.

W obroty akcjami przemysłowemi weszła większa liczba papierów, lecz przeważnie po kursie słabszym. Akcje bankowe i papiery procentowe bez ruchu.

Ceduła kursowa giełdy krakowskiej
z dnia 29 września 1922

	ofiar.	żąd.
Papiery państwowe:		
4% poż. prem. (miljonówka)	1550'—	1650'—
Akcje bankowe handl. i przem.		
Powszechny Bank Kredytowy	350'—	400'—
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Bank Hipoteczny	750'—	850'—
Bank Ziemski dla Kresów, Łańcut	600'—	700'—
Bank Kredytowy w Warszawie	3500'—	
Bank Związku Spółek zarobk.	2100'—	2300'—
Polskie Tow. handlowe	700'—	800'—
Transakcja	750'—	775'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	150'—	200'—
Transakcja		175'—
»Pharma« (mag. B. Jawornicki)	2300'—	2700'—
Transakcja		2500'—
»Polski Glob«	600'—	700'—
Żegluga Polska	250'—	300'—
Zieleniewski	6000'—	6300'—
Transakcja	6000'—	6100'—
Warsz. Ska akc. bud. parow.	1100'—	1200'—
Transakcja	1150'—	1125'—
H. Cegielski, fab. masz. Poznań	3400'—	3600'—
Transakcja		3500'—
»Potęga« Tow. pol. fabr. huty żel.	28000'—	31000'—
»Lemiesz« fabryki maszyn roln.	10000'—	12000'—
»Trzebinia« fabr. masz. i narz. roln.	1700'—	1800'—
Transakcja		1750'—
Zakłady amun. Pocisk	825'—	925'—
»Autemotor« fabryka samochod.	1000'—	1200'—
Transakcja		1200'—
Fabr. Portland-Cementu Szczakowa	25000'—	28000'—
»Górka« fabryka cementu	7700'—	8000'—
Transakcja		7750'—
Sierszańskie zakłady górnicze	11500'—	12500'—
Transakcja	12250'—	11500'—
»Tepege« Tow. dla przeds. górn.	7300'—	7800'—
Transakcja	7500'—	7600'—
Polska Nafta	1700'—	1900'—
»Pezet« Powsz. zakłady budowl.	1350'—	1450'—
Transakcja		1400'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	4400'—	4600'—
Transakcja		4550'—
»Krakus« Zjed. fabr. przetw. wysk.	1900'—	2100'—
Transakcja	2100'—	2050'—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3200'—	3400'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	5300'—	5500'—
Ska akc. elektr. okr. w Sierszy	1150'—	1250'—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki: kup.	czeki: sprz.
Dolary St. Zjed.	8650'—	8850'—	8650'—	8850'—
Transakcja			8850'—	8750'—
Dolary kanad.	8500'—	8700'—	8500'—	8700'—
Franki francuskie	625'—	655'—	635'—	655'—
Transakcja				660'—
Franki belgijskie	600'—	630'—	600'—	630'—
Franki szwajc.	1550'—	1650'—	1550'—	1650'—
Funty szterl.	37500'—	38500'—	88000'—	89200'—
Transakcja				39000'—
Marki niemieckie	5'25	5'75	5'25	5'75
Transakcja			5'65	5'47½
Korony austr.	0'11	0'12	0'11	0'12
Transakcja			0'11¼	0'11½
Korony czeskie	255'—	275'—	260'—	278'—
Transakcja			271'—	274'—
Korony węgierskie	3'—	3'50	3'—	3'50
Lei rumuńskie	40'—	45'—	45'—	50'—
Liry włoskie	350'—	370'—	350'—	370'—
Floreny holend.	3300'—	3500'—	3300'—	3500'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (29 września). Miljonówka trans. 1530—1550, 4½% Tow. kred. ziem. za 100 rubli sprzedaż 227, kupno 223.

Akcje: Bank kredytowy w Warszawie 3850—3950, Częstocice trans. 130.000—133.000, Bank zjedn. ziemian polskich 1700. Warsz. Tow. fabryk cukru 123000 124.000, Drzewny przemysł i handel 1600, Warsz. Tow. kopalń i zakł. hutn. 16.700—16.575—16.600, Lilpop-Rau Lewenstein 6260—6475, Ostrowieckie zakłady 12.225—12.275, Rudzki i Ska 4050—4250, Starachowice 6775—6800—6840, Zakłady żyrardowskie 195.000—193.500, Borkowski 1625—1600, Bracia Jabłkowscy 1575—1525—1560. Warsz. Tow. transp. i żeglugi 1900, Polska Nafta 1800—1825—1800.

Waluty: Dolary Stanów Zjedn. trans. 8650—8725—8725, sprzedaż 8743, kupno 8657, funty szterlingi trans. 37.750, sprzedaż 38.150, korony czeskie trans. 267'50, marki niemieckie trans. 5'40—5'55.

Czeki: Gdańsk trans. 5'25—5'45—5'40, Belgja trans. 617—615, sprzedaż 620, kupno 614, Berlin trans. 5'25—5'47½—5'40, sprzedaż 5'50, kupno 5'30, Londyn trans. 37.800—38.400 sprzedaż 38.540, kupno 38.210, Nowy York trans. 8675—8750—8675, sprzedaż 8718, kupno 8632, dolary drobne sprzedaż 8698, kupno 8612, Paryż trans. 655—654—664, sprzedaż 667, kupno 661, Praga trans. 276—277, Szwajcarja trans. 1620—1650, sprzedaż 1658, kupno 1642, Wiedeń trans. 11'50—11'75, sprzedaż 11'75, kupno 10'65, Włochy trans. 372'50.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (29 września). Berlin 33'50, Holandja 208'20, Nowy York 536'50, Londyn 22'55, Paryż 40'65, Medjolan 22'65, Bruksela 38'40, Kopenhaga 111'50, Sztokholm 141'40, Chrystjanja 91'40, Madryt 81'10, Buenos Aires 190, Praga 16'50, Budapeszt 0'21, Zagrzeb 1'80, Sofja 3'10, Warszawa 0'06, Wiedeń 0'00¾, austr. korona stempl. 0'00 7/8.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. (Tel. wł.). Dolary 8750, marki niemieckie 5'40, franki francuskie 660, franki szwajcarskie 1625, funty szterl. 38.700, korony czeskie 265, korony austr. 0'13, ruble złote 413.000 mk.

Z KRAKOWSKIEJ GIEŁDY ZBOŻOWEJ. Na wczorajszej giełdzie zbożowej w Krakowie notowano następujące ceny za 100 kg.: pszenica 31.000 do 32.000 mk.; żyto 18—19.000 mk., owies 21—22.500 mk., jęczmień browarny 21—22.000 mk., na krupy 20—21.500 mk., siano 10—10.500 mk., koniczyna 13.500—14.000 mk., słoma żytnia długa 7—7.500 mk., kminek krajowy 140—150.000 mk., kapusta w główkach 8—8.500 mk., ziemniaki 3500—3600 mk., grysik 57—58.000 mk., mąka pszenna (40%) 55—56.000 mk., chlebowa 36—36.500 mk., pszenna (50%) 53—54.000 mk., mąka żytnia (70%) 30—30.500 mk., poznańska 30.800—31.200 mk., pęcak 29.500—31.500 mk., siekanka 30—32.000 mk.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.

Wielmożnemu Rabinowi, Posłowi Drowi Thonowi, Przełożeństwu Gminy Wyzn., Wydziałom Stow. izr. postęp. i Stow. „Ezra" w Krakowie, W. P. adw. Drowi Filipowi Landauowi, oraz wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę ojcu memu, bł. p. Juljuszowi Schoenwetterowi, i okazali mi współczucie, składam tą drogą serdeczne podziękowanie. Dr Henryk Schoenwetter.
4617

Z Trembeckich
Marja Ziarkowa
żona lekarza, obywatelka m. Krakowa
przeżywszy lat 49, po długiej a ciężkiej chorobie, opatrzona św. Sakramentami, zasnęła w Panu dnia 28 września 1922 r. w Piwnicznej.
Zwłoki przewiezione zostały do Krakowa, gdzie nabożeństwo żałobne przy zwłokach odprawionem zostanie w poniedziałek dnia 2 października b. r. o godzinie 10 rano w kaplicy cmentarnej, poczem nastąpi eksportacja wprost do grobu rodzinnego, na które to smutne obrzędy stroskany mąż wraz z dziećmi i rodziną zaprasza Krewnych, Przyjaciół i Znajomych. 4619
Osobnych zawiadomień rozsyłać się nie będzie.

Zakład pogrzebowy »Concordia« Jana Wolnego.

Dr Emil Funarski
adwokat
syndyk miasta Tarnowa, były długoletni członek Rady miejskiej
zmarł we środę dnia 26-go września 1922 r. w 58 roku życia.
Odprowadzenie zwłok na miejce wiecznego spoczynku odbyło się we czwartek dnia 28 b. m. o godzinie 3 po południu z domu żałoby przy ul. Wałowej 24.
O smutnym tym obrzędzie zawiadamia w głębokim smutku pogrążona
Rodzina.

Czcigodnemu Panu Drowi A. Pachońskiemu, specjaliście chorób gardła, krtani i uszu w Krakowie za nadzwyczajną troskliwość i starania około wyleczenia naszego 1½ rocznego syna z niebezpiecznej choroby krtani, oraz prawdziwie ojcowską opiekę, składają najgorętsze podziękowanie
Aleksandrowie Niwelińscy.
Zakopane, wrzesień 1922. 4611

Hania Feldówna Kraków — **Herman Spiegel** Antwerpia
Zaręczeni we wrześniu 1922.

Nadzwyczajne
Walne Zgromadzenie
członków Tow. gimnast. „Sokół" w Krakowie odbędzie się w dniu 8 października 1922 roku o godz. 10½ przed południem w sali „Sokoła".
Na porządku dziennym zaciągnięcie pożyczki hipotecznej.
W razie, gdy o oznaczonej godzinie nie zbierze się komplet statutem wymagany, odbędzie się następne Nadzwycz. Walne Zgromadzenie bez względu na ilość obecnych w tym samym dniu i miejscu o godz. 11 rano.
Za Wydział: *Dr Rowiński.*

Bieliznę męską, damską, dziecięcą i pościelową, wykonuje i naprawia konkurencyjnie „Szwalnia": Dunajewskiego 9, I p., pokój Nr 5. 4582 1 3

Unieważniam zgubioną kartę rejestracyjną na samochód Nr pol. 555 Kr. **Zagórska.** 4606

Ażurowanie, endlowanie, hafciarstwo, wykonuje „Szwalnia": Dunajewskiego 9, I p., pokój Nr 5. 4583 1 3

Obrazy olejne, akwarelowe — sprzedam. Ul. św. Krzyża 10, parter. 4602 1 3

Dla sieroty, szwaczki, nie mogącej się na razie jeszcze utrzymać z pracy, prosi o bezpłatne, najskromniejsze obiady, Związek pracy polskich kobiet, Kraków, pl. Szczepański 3. 4604

Gospodyni z zawodową praktyką i znajomością wykwintnej kuchni, przyjmie posadę. Świętoniowska, Dobromil. 4609 1 2

Zajęcia w biurze, jako kasjerka lub ekspedjentka — poszukuje osoba młoda, inteligentna, z praktyką w biurze administracji dziennika, pisząca na maszynie. Zgłoszenia pod **„Zajęcie"** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4572

MASZYNY BIUROWE LUDWIK AKSMAN KRAKÓW TELEFON 32-88 TRADE MARK

4210 9 16

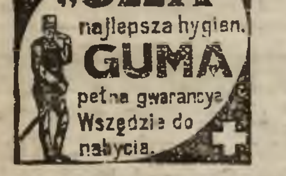
Rutynowana nauczycielka, mówiąca z właściwym akcentem językiem francuskim, włoskim i niemieckim, udziela lekcyj. Czapskich l. 1, parter, od frontu. 4494 3 3

Nauki gry na fortepianie, na żądanie wykład i konwersacja w języku francuskim, udziela młoda pani z dobrego towarzystwa. — Zgłoszenia pod **„R. P."** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy". 4554 3 5

Hotel z restauracją, parkiem, ogrodem owocowym, stawem rybnym, polem, łąką, budynkami gospodarczemi, w mieście, na Pomorzu, za 20,000.000 mkp., sprzeda Biuro „Uczciwość", Kraków, Podwale 3. 4601 2 3

Urząd pocztowy w Worochcie, miejsce klimatyczne, śliczna górska okolica, kolej w miejscu, do zamiany na równorzędną w środkowej albo zachodniej Małopolsce. 4594 2 2

Sypialnie, jadalnie, łóżka, materace włosienne, bibljoteczki, otomany, dwa garnitury salonowe i t. d. sprzedaje najtaniej Zakład tapicerski ul. św. Jana l. 13. 1455 6 9

1234 8 16

Kursa Ligi pomocy przemysłowej.

Po porozumieniu ze zgłoszonemi ustalono:

1) kurs kilimów od 1 października b. r.;

2) kurs kroju bielizny od 25 września, o g. 6 wieczorem;

3) kurs ozdób na drzewko i kroju krawieczyzny od 15 października. 4500 2 2

Bliższe szczegóły i zapisy: Kraków, Grodzka 13, od 9-tej.

Najskuteczniejsza, najwygodniejsza i najtańsza kuracja domowa:

Kąpiele węglikowe Alama

uznane i zalecane przez największe powagi lekarskie

w cierpieniach nerwowych

serca, sklerozie, neurastenji, neuralgji, neurozie, nerwowem osłabieniu, ischiasie, reumatyzmie, skrofulozie, blednicy, anemji, otłuszczeniu, oraz w chorobach skórnych i t. p.

Nie niszczą wanien, ani rur żelaznych. Sposób użycia bardzo łatwy.
Liczne uznania lekarskie i wyleczonych. Prospekty gratis i franko.

Żądać należy w każdej aptece i drogerji **prawdziwych kąpieli węglikowych „Alama"** i zważać na firmę: Bracia Machalia i Ska, wytwórnia środków leczniczych, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego L. 5/7, a gdzie nie do nabycia, zwracać się wprost do tejże firmy. 4456 3 2

KUNEROL

jest roślinnym tłuszczem jadalnym, zawierającym 100% tłuszczu, przeto staje się IDEAŁEM każdej gospodyni.

Przedstawiciel: M. Vorzimmer, Kraków.

4313

Baczność!

Najlepszy sposób zaopatrzenia potrzeb domowych!

Wysyłamy za zaliczeniem bez zadatku **gwarantowanej dobroci płótna po cenach konkurencyjnych.**

Pieniądze płaci się przy odbiorze.

UWAGA! Za nieodpowiedni towar zwracamy pieniądze w ciągu 14-tu dni.

Płótno w sztuczkach po 17 metrów:

1) Włościańskie	26 000·—	mkp.
2) Tyrolskie	27.000·—	„
3) Silesia	28.000·—	„
4) Krośniak	29.000·—	„
5) Bułgarskie	30.000·—	„
6) Domowe	31.000·—	„
7) Nr 100	32.000·—	„
8) Płócienka kolorowe po	1300·—	„ za metr.
9) Purpur na wsypy	1.800·—	„ „ „
10) Dyma na kalesony	2.000·—	„ „ „
11) Barchany białe	1800·—	„ „ „

12) **Kołdry satynowe watowane,** kryte francuską satyną, bordo, niebieskie i fles, po 30.000 i 32 000 za sztukę.

Za przesyłkę i opakowanie dolicza się 1.000 mkp.

Przy zamówieniu prosimy podać numer gatunku i cenę.

Zamówienia wysyłać na adres:

ŁÓDZKA SPÓŁKA MANUFAKTURY

Warszawa, ulica Złota L. 37, m. 22. 4607

LABORATORJUM KOSMETYCZNE
FRANCISZKI BUDZIASZEK
W KRAKOWIE — ULICA GRODZKA L. 3

poleca wielki wybór bardzo twarzowych **PERUŻEK** nadających **młodociany** wygląd.

Na prowincję wysyła się za zaliczką.
Przy zamówieniu uprasza się nadesłać zadatek.

Ceny konkurencyjne. 3886 2 2

Tow. komandytowe

ROSENTHAL i Ska

przedsiębiorstwo składów zabezpieczających od wypadków płyny łatwo zapalne (patent Martini i Hüneke), Wiedeń XX, poszukuje dla Małopolski zachodniej dobrze zainstalowanych biur inżynierskich, jako zastępców.

Zgłoszenia pod powyższym adresem. 4570

CZEGO CZEKACIE PANIE I PANOWIE?

Czy nie wiecie, że teraz najdogodniejsza pora na zakupy, a przecież każdy z was potrzebuje na zimę towarów: na płaszcze, ubrania, suknie, kostjumy i bieliznę.

Wysyłam każdemu dla własnej potrzeby lub na sprzedaż, praktyczny, mocny w noszeniu, kort

3 metry na UBRANIE męskie za mk 10.000.

Wyższy gatunek czystej wełny za 15.000 mkp., prima 18.000 mkp. i extra za 22.500 i 25.000 mkp.

Również są do nabycia po cenach fabrycznych reszki płótna białego i kolorowego na bieliznę i pościel; szewioty, wełny, korciki na damskie suknie, veloury na płaszcze, baja i barchany, cajgi, chustki ciepłe, obrusy, kapy, pończochy, nici i wiele innych towarów. — Zamówienia prosimy adresować:

SKŁAD FABRYCZNY 6 M. BRYL
Łódź, ulica Piotrkowska L. 56.

UWAGA: Zamówienia od mkp. 20.000 wysyła się pocztą za zaliczką. Przy większych obstalunkach pożądanym jest zadatek. O ile towar zamówiony nie spodoba się, przyjmuję go z powrotem.

Przyjeżdżających do Łodzi prosimy o zwiedzenie składu. 4410 3 4

ZAMIANA.

Lokale fabryczne w Wiednia (7 ubikacyj), przydatne dla wszystkich gałęzi handlowych, gaz, elektryka, do zamiany za takiejsamej wielkości lokale w Bielsku albo innem przemysłowem mieście w Polsce. Przedmiotem zamiany także mieszkanie.

Zgłoszenia pod **„Eventuell Kauf 7826"** przyjmuje Biuro ogłoszeń **M. Dukes Nast., S. A., Wiedeń, I.,** Wollzeile 16. 4587

POŃCZOCHY DAMSKIE

w najmodniejszych kolorach i w wielkim wyborze, pończochy i skarpetki dziecięce, rękawiczki, guziki, nici i bawełny, poleca:

WIESŁAW SZAJDAKOWSKI i Ska
Kraków, ul. Szczepańska L. 11.

5625 3 3

Rok założenia 1905 Rok założenia 1905.

Zakład elektrotechniczny „Agrodynamo"

Inż. T. Kleczewski

Kraków, ul. Jagiellońska 6, Telefon 3566

wprowadził na czas jesienny i zimowy stałe

pogotowie elektromonterskie

pracujące codziennie, z wyjątkiem niedziel i świąt, do godz. 9-tej wieczór.

Telefon Nr 3566. 4523 5 5 Telefon Nr 3566

Na sezon zimowy

magazyn konfekcji damskiej poleca w wielkim wyborze

płaszcze i kostjumy

w modelach krajowych i zagranicznych.

Przyjmuje też zamówienia z własnych :: :: i powierzonych materjałów. :: ::

M. Reissmann, Kraków
plac Dominikański L. 2. 4355 6 10

Znawcy żądają wszędzie!

Przemysławkę
Przemysławkę kwiatową } najlepsze wody kolońskie.

Extrait Róża Polska dla pań
„ **Handicap** dla panów
perfumy niezrównanej jakości. 4450 1 10

Krem i puder Miaflor
ściśle hygjeniczne, nietłuszczące.

Znane wyroby fabryki perfum i kosmetyków

Henryk Żak w Poznaniu.

Poszukiwana

biegła **stenotypistka** polsko-niemiecka na dobrych warunkach do większej firmy. — Zgłoszenia pod „Ferrum" do Biura „Ruch" w Krakowie, ulica Szczepańska L. 9. 4603 1 2

BIURO OGŁOSZEŃ
MARJANA HUPCZYCA
Kraków, ul. Jagiellońska 7 (róg ulicy Szewskiej)
przyjmuje ogłoszenia (inseraty) do wszystkich gazet w kraju i zagranicą. Sprzedaż i abonament wszystkich dzienników.
Przybory szkolne i kancelaryjne.
Kolektura loterji klasowej.
Biuro pośrednictwa kupna i sprzedaży. 5370 3 3

1.000 franków miesięcznie

3676 20 20

zarobić mogą panie i panowie każdego stanu za lekką współpracę w firmie holenderskiej.

Wzory i broszury bezpłatne nadeszle za zwrotem porta w kwocie 300 mkp.

E. Bock, Wiedeń, VI., Gumpendorferstr. 109/14.

DACHÓWKI

asbestowo-cementowej

„GÓRKIT"

dostarcza: 3751 6 6

GENERALNE ZASTĘPSTWO
LESIECKI i ROSIŃSKI
Kraków, ul. Szpitalna L. 15.
Poważni subzastępcy poszukiwani.

Poszukuje się praktykanta do biura z dobrej rodziny, natychmiast. Zgłoszenia pod **„Inżynier"** do biura „Ruch", Szczepańska 9. 4584 2 3

Poszukuje się rutynowanej korespondentki polsko-niemieckiej natychmiast. Zgłoszenia do biura „Ruch", Szczepańska 9, pod **„Inżynier"**. 4585 2 3

Naprawy
rowerów i maszyn do szycia
przyjmuje 3266 3 3
H. NIEMETZ
Karmelicka 15.

Uzdolniona krawczyni, z zagraniczną praktyką, bardzo dobrym krojem, szykiem i gustem, wykonująca najelegantsze toalety spacerowe i wieczorowe, a także przerabiająca najstarsze kostjumy i suknie na najświeższe fasony, poszukuje prywatnych domów. Zgłoszenia pod **„O. P. 118"** do biura ogłoszeń „Prasa", ul. Karmelicka 16. 4590

Przewodnik turystyczny po Krakowie.

Rozkład jazdy kolei żelaznych z Krakowa.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 1·48 posp. do Lwowa; o g. 5·20 posp. do Krynicy i N. Zagórza przez Tarnów; o g. 5·40 posp. do Zakopanego i Rabki; o g. 6·01 osob. do Niepołomic; 7·00 posp. do Lwowa; o g. 7·55 osob. do Lwowa; o g. 7·25 posp. do Zakopanego; o g. 8·10 osob. do Bochni; o godz. 8·40 osob. do Wieliczki; o godz. 10·25 osob. do Lwowa; o g. 11·00 osob. do Krynicy przez Tarnów; o g. 13·25 osob. do Zakopanego i Nowego Sącza przez Suchą; o g. 14·00 osob. do Wieliczki i Oświęcimia przez Skawinę; o g. 14·20 osob. do Kocmyrzowa; o g. 14·35 osob. do Stanisławowa i Lwowa przez Stróże i Sambor; o g. 14·45 osob. do Niepołomic; o g. 18·20 osob. do Lublina przez Rozwadów; o g. 19·25 osob. do Lwowa; o g. 19·35 osob. do Tarnowa; o g. 20·30 osob. do Wieliczki; o g. 20·50 osob. do Lwowa; o g. 22·40 osob. do Krynicy i Orłowa przez Tarnów; do Stanisławowa przez Stróże, Stryj; o g. 23·30 osob. do Lwowa; o g. 23·45 osob. do Zakopanego przez Suchą; do Stanisławowa przez Suchą, Stryj.

Z dworca głównego odchodzą: o g. 0·35 posp. do Warszawy; o g. 1·20 posp. do Piotrowic (Wiednia, Pragi); o g. 3·55 osob. do Piotrowic; o g. 7·15 osob. do Piotrowic i Katowic; o g. 10·25 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 10·45 osob. do Poznania; o g. 14·14 osob. do Piotrowic; o g. 17·10 osob. do Cieszyna i Żywca przez Dziedzice; o g. 19·40 osob. do Żywca przez Dziedzice; o g. 20·05 posp. do Gdańska przez Katowice, Poznań; o g. 22·05 posp. do Poznania przez Katowice; o g. 22·45 posp. do Warszawy.

Z nowego dworca osobowego „zachodniego" odchodzą: o g 8·00 posp. do Warszawy; o g. 10·00 osob. do Warszawy; o g. 13·20 osob. do Trzebini; o g. 17·50 osob. do Warszawy przez Dęblin i do Katowic; o g. 19·30 osob. do Warszawy; o g. 22·25 posp. do Warszawy przez Dęblin; o g. 22·55 osob. do Łodzi; o g. 23·15 osob. do Dziedzic.

Władze:

Województwo, ul. Basztowa L. 26, tel. 1141; godz. przyjęć: wojewoda od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Starostwo krakowskie,** ul. Starowiślna L. 13, tel. 3554; godziny przyjęć: starosta od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3, dla stron od 10—1. **Magistrat,** plac WW. Świętych L. 3, tel. 46; godz. przyjęć w prezydjum miasta: od 12—2 z wyjątkiem niedziel i świąt; godziny urzędowe od 8—2. **Dyrekcja kolei państwowych,** plac Matejki L. 12, telefon 2458; godziny przyjęć: prezes dyrekcji od 11—1, godz. urzęd.: od 8—3 z wyjątkiem niedziel i świąt. **Dyrekcja policji,** ul. Krupnicza L. 34, telefon 458; godziny urzędowe: od 8—3.

Wawel i muzea:

Zamek królewski na Wawelu zwiedzać można od godziny 9 do zmroku. Wstęp do Zamku 50 mkp. (Zarząd Zamku królewskiego tel. 1262). **Muzeum narodowe,** Sukiennice, tel. 168, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czapskich,** ul. Wolska L. 10, tel. 519; otwarte w niedziele i środy od 10—2 wstęp 50 mkp. **Dom i muzeum J. Matejki,** ul. Floriańska 41, otw. codziennie od 10—2, wstęp 50 mkp. **Muzeum Czartoryskich,** ul. Pijarska L. 6, otw. we wtorki i piątki od 10—12. **Miejskie Muzeum przemysłowe,** ul. Smoleńsk 9, tel. 1339, otw. od 10—1, wstęp 5 mkp. **Muzeum etnograficzne,** Wawel 7, otwarte w niedziele, święta, wtorki i czwartki od 11—1, wstęp 50 mkp. **Wystawa Towarzystwa sztuk pięknych,** pl. Szczepański 1, tel. 8, otwarta codziennie od 10—4 popoł.: wstęp 100 mkp. **Wystawa przemysłu polskiego Ligi pomocy przemysłowej** ul. Straszewskiego 28, wstęp wolny od 9—1 i od 3—6.

Biura kupna i sprzedaży nieruchomości.

„Uczciwość" Biuro kupna i sprzedaży kamienic, realności, folwarków sprzedaje i przyjmuje do kupna, Podwale 3, obok poczty.

Biura ogłoszeń.

Ogłoszenia do pism całego świata **projektuje** i przyjmuje Biuro reklamy prasowej **„Promień", Kraków, Rynek gł. 30.**

Powszechne Biuro reklamy **„Prasa",** Karmelicka 16, tel. 2086, przyjmuje ogłoszenia do wszystkich czasopism krajowych i zagranicznych.

Ogłoszenia prasowe i reklamy kolejowe „Ruch", S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Przedsiębiorstwa transportowe.

Centralne Biuro spedycyjne W. Bujański, Kraków, ul. Andrzeja Potockiego 9, I piętro, (Dom własny) Telef. 3218-19.

Biuro spedycyjne **H. Mendelsohn,** plac Dominikański 1, telefony 86 i 2056.

Fabryki.

„Glorja", fabryka **świec,** wyrobów woskowych. Spółka z ogr. odp., Sławkowska 11.

Kilimy własnego wyrobu, także na zamówienia — sprzedaje fabryka S. Nycza, ul. Gołębia 3, od godz. 9—1 i 3—6.

Farbiarnie i pralnie.

„Tęcza" zjedn. krak. chemiczne czyszczelnie, pralnie i farbiarnie „Tęcza-Wisła-Lilja", Spółka z ogr. por., w Krakowie, ul. Czarnowiejska l. 72—74, 11 sklepów w mieście, wykonują powierzone jej roboty w ciągu 6 dni.

Przyjmuje do farbowania i chem. czyszczenia w przeciągu 6 dni. — **I. Schmausowa,** ul. Grodzka 71, (naprzeciw hotelu Royal).

Fortepiany,

pianina i fisharmonje firm pierwszorzędnych, jak:

Bechstein
Bösendorfer
Blüthner
Ehrbar
Ibach
Kotykiewicz
Lauberger & Gloss
Seiler
Schiedmayer
Stingl
Wirth

do nabycia w składzie fortepianów **Heleny Smolarskiej, Wolska 7.**

Kino.

Kino „Opieka" ul. Zielona 17. Czysty zysk dla inwalidów wojennych. Przedstawienia codziennie od godz. 5-tej w święta od 3-ciej.

Księgarnie i sprzedaż dzienników i mód.

Księgarnia i sprzedaż gazet: **„Ruch",** S. A., ul. Szczepańska 9, tel. 369.

Najnowsze żurnale mód stale do nabycia u firmy M. Landau, Kraków, ul. św. Krzyża 5.

Laboratorja kosmetyczne i perfumerja.

Laboratorjum kosmetyczne **Franciszki Budziaszek,** Grodzka l. 3, I. p., dobrze zaopatrzony zakład w wyroby kosmetyczne.

Materjały tekstylne, zakłady kraw. konfekcja i galanterja.

Zakład krawiecki damski i męski
J. Kumala, ul. Szczepańska 11.

Zamówienia dla pań i panów z materjałów własnych i dostarczonych, szybko i dokładnie. Gotowa konfekcja damska. Ceny 25% niżej cennika.

Pracownia sukien
kostjumów i płaszczy
ANNY MIŚ
przeniesiona
na ulicę Szpitalną 17, I piętro
przyjmuje wszelkie roboty.
Ceny **bardzo** przystępne.

Bazar krajowy
Krajowego Związku przemysłowego w Krakowie, Rynek gł. l. 33
poleca:

zefiry, płótna na bieliznę i pościel, płócienka, markizoty, batysty, chusteczki do nosa, pończochy, skarpetki, koce, kilimy, wyroby koszykarskie, **rzeźby, zabawki.**

Ceny bardzo przystępne.

Szkoły kroju.

Jednomiesięczne kursa kroju damskiego systemem bez poprawy urządza „Antonina", **Krupnicza 22,** parter 22, oficyny C.

Salon mód.

„Ewa"
Kraków, ul. Gołębia l. 5.
Telefon Nr 1518.

Ostatnie nowości w modelach kapeluszy. Wykonuje wszelkie prace w zakres modniarstwa wchodzące bardzo starannie, punktualnie i po cenach umiarkowanych.

REWIZJA LOSÓW.

Biuro rewizji losów przy Domu informacyjnym Eibenschütz, Rynek 8.

Obuwie.

Stanisław Hachaj, ul. św. Tomasza 9. Magazyn i pracownia obuwia damskiego, męskiego i dziecięcego. Najnowsze fasony angielskie, francuskie, warszawskie, stale na składzie w wielkim wyborze.

Zaprasza się P. T. Panie do oglądania świeżo nadeszłych modeli **obuwia** jesiennego. — **Gizela Brand,** Kraków, Starowiślna 6.

Najelegantsze obuwie, bielizna męska i damska, tylko u firmy **Weinmann, Starowiślna 6.**

Magazyn obuwia i pracownia Stefana Sajaka, ul. Długa l. 27.

Zakłady przemysłowe.

Zakłady wydawnicze i przemysłowe **„Ryngraf",** S. A., Sławkowska l. 11.

Zakład tapicersko-dekoracyjny, magazyn **mebli** i wyrób **kołder A. Rybiński,** ul. Sławkowska 21. Telefon Nr 3468.

Katolicka wytwórnia kołder **M. Matusiewicz,** ul. Poselska 20.

Fabryka powroźnicza
specjalność liny popędowe (transmisyjne)
Stanisław Wałkowiński
Kraków, Zwierzyniec, ul. Lelewela 11.

Zakłady naukowe.

„MATURA"
Kraków, Grodzka 60.

P. T. Wojskowi, Urzędnicy i osoby z prowincji przygotowują się szybko i dokładnie do matury i wszelkich egzaminów w zakresie szkół średnich i sem. naucz. Informacje i prospekty bezpłatnie.

Instytut języków Ansona przy ulicy Szewskiej 17, tel. 2233 co tydzień rozpoczyna nowe kursa języka angielskiego, francuskiego i niemieckiego

Naprawa samochodów.

Auto-Guma
Zwierzyniecka 23.

Naprawa opon samochodowych według najnowszych zdobyczy techniki zagranicą. Za źle naprawione opony zwraca się pieniądze

Zakład fotograficzny.

„Erna", ulica Starowiślna (Plac Wielopole), przystanek tramwaju 3 i 6, wykonuje fotografje na legitymacje, paszporty i wszelkie zdjęcia fotograficzne w **5-ciu minutach.**

DRUKARNIA LITERACKA
w Krakowie
ul. Jagiellońska 10, tel. 401
przyjmuje
wszelkie roboty, wchodzące w zakres sztuki drukarskiej.
Maszyny pospieszne i rotacyjne.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 13. Rządca Drukarni L. K. Górski.